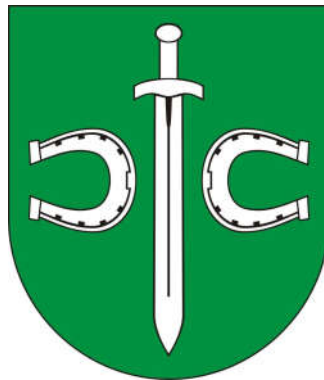

Załącznik do Uchwały Nr XXX/266/21
Rady Gminy w Pruszczu
z dnia 28 stycznia 2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY PRUSZCZ
NA LATA 2021-2026**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	13
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	18
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	18
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	18
3. DEMOGRAFIA	20
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	21
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	23
6. GOSPODARKA	23
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	24
8. EDUKACJA I KULTURA	25
9. OCHRONA ZDROWIA.....	29
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	31
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	34
12. POMOC SPOŁECZNA.....	35
13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	47
14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY	49
15. BEZROBOCIE	51
16. BEZDOMNOŚĆ.....	54
17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	55
18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	60
19. SYTUACJA DZIECKA.....	64
20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	67
21. ANALIZA SWOT	72
III. PROGRAMOWANIE	82
1. WIZJA I MISJA.....	82
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	83
3. PROGNOZA ZMIAN	99
4. RAMY FINANSOWE.....	101
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	103
6. PROGRAMY I PROJEKTY	104
UWAGI KOŃCOWE.....	111

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz został przygotowany na lata 2021-2026. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 40 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 67% kobiet i 33% mężczyzn.

Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (35%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 56-65 lat (22,5%) oraz 46-55 lat (20%) i 26-35 lat (17,5%). zaś najmniejszy odsetek wśród ankietowanych stanowiły osoby w wieku 20-25 lat (5%). Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 60% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się

wykształceniem średnim (30%), a zdecydowanie mniej licznie reprezentowani byli respondenci posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe (5%), 5% ankietowanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to zdecydowana większość, bo 80% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Pruszcz od urodzenia, 10% ankietowanych zamieszkuje w gminie od 12 do 30 lat, a kolejne 10% to uczestnicy badania mieszkający w gminie od 4 do 10 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców.

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 40 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 65% kobiet i 35% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 36-45 (32,5%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku 26-35 lat i 46-55 lat (po 20%), osoby w wieku 56-65 (17,5%) oraz grupy osób w wieku 20-25 lat i powyżej 65 lat (po 5%). Osoby poniżej 25. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu.

Profile respondentów ankiet odnoszących się do sytuacji społecznej oraz równości szans prezentują poniższe tabele.

Tabela 1. Profil respondentów ankiet „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
40	kobiety (67%)	20-25 lat (5%)	od urodzenia (80%)	wyższe (60%)
	mężczyźni (33%)	26-35 lat (17,5%)	od 20 do 30 lat (10%)	średnie (30%)
		36-45 lat (35%)		
		46-55 lat (20%)	Od 4 do 10 lat (10%)	zasadnicze zawodowe (5%)
		56-65 lat (22,5%)		brak deklaracji (5%)

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
40	kobiety (65%)	20-25 lat (5%)	od urodzenia (82,5%)	wyższe (45%)
		26-35 la (20%)t		
		36-45 lat (32,5%)		
	mężczyźni (35%)	46-55 lat (20%)	od 4 do 10 lat (7,51%)	średnie (37,5%)
		56-65 lat (17,5%)	od 18 do 60 lat (10%)	
		pow. 65 lat (5%)		zasadnicze zawodowe (17,5%)

Osobna ankietą, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek systemu oświaty. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 4 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek funkcjonujących na terenie gminy Pruszcz.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

---

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”

- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Dotychczas wieloletnie ramy finansowe (WRF) przyjmowano pięciokrotnie. Na mocy Traktatu z Lizbony WRF zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny

pod dyscyplinę finansową. W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych określono w szczególności pułapy wydatków w obszernych kategoriach wydatków zwanych działami.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19, 27 maja 2020 r. zaproponowała **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. To inicjatywa KE nazywana w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku – Plan Modernizacji 2020 +

Misja rozwoju województwa w bardzo skondensowanej formie zawiera główne idee zawarte w Strategii i jest syntetyczną deklaracją czemu mają służyć i do czego mają doprowadzić działania zaprogramowane w Strategii. Przyjęto misję rozwoju województwa w następującym brzmieniu: „Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”.

Przeprowadzone analizy uwarunkowań i stanu rozwoju województwa oraz prognoz rozwoju województwa pozwoliły na wyłonienie czterech priorytetów rozwoju województwa, które mają charakter nadrzędny w stosunku do pozostałych ustaleń.

Za najważniejszy należy uznać priorytet „**Konkurencyjna gospodarka**”, mający bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców, dochody samorządów wszystkich szczebli (a więc także ich zdolność do inwestowania), rolę i pozycję

województwa w gospodarce narodowej. Gospodarka stanowi zasadniczą oś rozwoju województwa i wpływa na wszystkie pozostałe aspekty rozwoju. Bezpośrednią podstawą identyfikacji priorytetu „Konkurencyjna gospodarka” jest dążenie do unowocześnienia gospodarki, skutkującego znacznym zwiększeniem liczby miejsc pracy na terenie województwa. Priorytet ten jest wskazywany jako najważniejszy, ze względu na bardzo silne i trwałe społeczne i ekonomiczne skutki niskiego poziomu konkurencyjności gospodarki. Od początku funkcjonowania województwa notuje się trwale wysokie bezrobocie, będące konsekwencją niskiej konkurencyjności gospodarki. W sferze społecznej wysokie bezrobocie skutkuje przede wszystkim rosnącą skalą ubóstwa. W sferze gospodarczej niska konkurencyjność ogranicza możliwości wykorzystania potencjałów rozwojowych oraz utrudnia przebieg procesów typowych dla gospodarek lepiej rozwiniętych

Bezpośrednią podstawą identyfikacji priorytetu „**Modernizacja przestrzeni wsi i miast**” jest dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Priorytet „**Silna metropolia**” wskazuje, że najbliższe dekady będą bez wątpienia okresem dominacji największych miast – jako ośrodków generujących impulsy rozwojowe i budujących konkurencyjność regionów. Bydgoszcz i Toruń mają pełnić funkcję „lokomotyw rozwoju” województwa, a docelowo w pełni rozwinąć funkcje o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym, będąc miastami atrakcyjnymi dla zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczych oraz zdolnych do kooperowania a jednocześnie konkurencyjnych w tych dziedzinach z innymi krajowymi i europejskimi metropoliami.

Priorytet „**Nowoczesne społeczeństwo**” wynika z faktu, że województwo kujawsko-pomorskie cechuje się słabym poziomem rozwoju społecznego. Zagadnienie to jest wprawdzie zróżnicowane w ujęciu podregionalnym (głównie w relacjach wschód-zachód województwa) oraz wykazuje odmienny charakter w ujęciu wieś – miasta, jednak ogólne wskaźniki różnych aspektów rozwoju społecznego należą w kujawsko-pomorskim do niskich lub najniższych w kraju. Nawet wybrane wskaźniki dowodzą, że niezbędna jest zarówno zmiana mentalności społeczeństwa, rozumianego jako obywatele, ale także podmioty, tj. jednostki

publiczne, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe oraz wyrobienie właściwych postaw, w tym otwartość na zmianę przyzwyczajzeń w działaniach i sposobach funkcjonowania podmiotów, jak też rozwój infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu (przede wszystkim umożliwiającą realizację zadań edukacyjnych, rozbudzanie aktywności oraz ochronę zdrowia na właściwym poziomie). Zarówno zmiany mentalne oraz rozwój infrastruktury uwzględniać będą przygotowanie zasobów ludzkich do szerokiego otwarcia na świat, do podjęcia międzynarodowej współpracy i konkurencji, do pełnego rozumienia procesów globalizacji i funkcjonowania w gospodarce sieciowej.

Powiat Świecki. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020 wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej. W ramach wypracowanej strategii przyjęto podejście nastawione przede wszystkim na:

- rozwój istniejących zasobów
- tworzenie systemowych rozwiązań
- realizacji zadań przy partnerskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi
- podnoszenie jakości świadczonych usług

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w trzech obszarach poprzez przyjęte cele strategiczne.

Obszar - Niepełnosprawność. Cele strategiczne.

- pomoc niepełnosprawnym w zakresie wyrównywania szans i zwiększenia integracji społecznej
- ograniczenie zjawiska bezrobocia osób niepełnosprawnych
- podnoszenie standardu bazy pomocy społecznej
- podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym oraz w obszarze pomocy społecznej

Obszar - Przemoc w rodzinie. Cele strategiczne.

- zapewnienie wsparcia specjalistycznego rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym
- tworzenie warunków do skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar - Dziecko i rodzina. Cele strategiczne.

- działania wspierające i profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej
- działania na rzecz wsparcia i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej
- świadczenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie obowiązującego standardu
- podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie
- utworzenie centrum wspierania rodziny
- działania wspierające i profilaktyczne w zakresie uzależnień

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności we wdrażaniu strategii, osiągnięcia w jej realizacji, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować, a także te, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności we wdrażaniu strategii:

- pozyskiwanie środków finansowych;
- ograniczone możliwości kadrowe;
- szkoły wskazywały trudności w zainteresowaniu rodziców udziałem w spotkaniach profilaktyczno-wychowawczych skupiających się wokół tematyki profilaktyki wychowania;
- zbyt często matki doświadczające przemocy wycofywały się z podejmowanych form pomocowych, co znacznie ograniczało możliwości i działania służb;
- uczniowie niezbyt chętnie podejmowali działania wolontariackie;
- rodzice nie dopełniali formalności związanych z zabezpieczeniem potrzeb bytowych, dożywianiem dzieci.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- spadek stopy bezrobocia wśród mieszkańców gminy;
- zapewnienie osobom bezdomnym schronienia;
- zabezpieczenie potrzeb osób, które tego wymagały;
- prowadzenie pracy socjalnej z osobami, które tego potrzebowały;
- podniesienie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych;

- zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- działania na rzecz opieki i sposobu spędzania czasu wolnego osób starszych i niepełnosprawnych.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość zamierzeń programowych.

Działania ocenione najwyżej:

- zapewnienie osobom bezdomnym schronienia;
- zapewnienie rodzicom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego;
- działania dotyczące podniesienia poziomu bezpieczeństwa w gminie, w tym przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Działania ocenione najniżej:

- funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień;
- realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane

Rok 2018

I.p	nazwa projektu	cel projektu/programu	beneficjenci
1.	„Moja szkoła jest tolerancyjna”	przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym i przemocowym wobec osób niepełnosprawnych	uczniowie placówek oświatowych
2.	„Zachowaj trzeźwy umysł”	profilaktyka uzależnień	uczniowie placówek oświatowych
3.	„Dzieci z dworca ZOO”	profilaktyka uzależnień – udział uczniów w przedstawieniu profilaktycznym	uczniowie placówek oświatowych

4.	„Zbiórka surowców wtórnych, zakrętek i baterii”	propagowanie postawy ekologicznej	mieszkańcy gminy
5.	„Trzymaj formę”	propagowanie sportowego trybu życia,	uczniowie placówek oświatowych
6.	„Owoce w szkole” „Śniadanie daje moc” „Szlanka mleka”	uświadamianie potrzeby zdrowego odżywiania	uczniowie placówek oświatowych
7.	„Na sportowo aktywnie i zdrowo”, „Lekki tornister”, „Bądź Fit”, „Bieg po zdrowie”	propagowanie sportowego i zdrowego trybu życia,	uczniowie placówek oświatowych
8.	„Dostępność do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu”	działania kompensacyjne	mieszkańcy gminy zmagający się z problemem uzależnienia
9.	„Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie”	działania profilaktyczne	rodziny dotknięte uzależnieniem
10.	„Zjazd trzeźwości”, „Tydzień z profilaktyką” „Biegi moją pasją” „Twoje życie – Twój wybór” „Teatr profilaktyczny dla dzieci”	programy profilaktyczno-wychowawcze oraz rozwijające	uczestnicy stowarzyszeń, grup, świetlic wiejskich
11.	Event szkolny pn. „Postaw na rodzinę”	promowanie wartości rodzinnych, jako czynnika chroniącego dorosłych i młodzież przed sięganiem i uzależnianiem się od substancji psychoaktywnych	uczniowie i rodzice
12.	„Czas spędzony z rodziną, sposobem na zapobieganie nałogom”	profilaktyka uzależnień	uczniowie placówek oświatowych
13.	„Przyjaciele Zippiego”	profilaktyka relacji rówieśniczych i radzenia sobie z różnymi emocjami	uczniowie placówek oświatowych
14.	„Kształtowanie autorytetu rodzica, rola kar i nagród, konsekwencja w zachowaniu”	pedagogizacja rodziców	rodzice z terenu gminy Pruszcz
15.	„Domowi detektywi” „Unplugged” „Wymiksuj się od dopalaczy” „ Archipelag skarbów” „Fantastyczne możliwości”	przeciwdziałanie sięgania przez młodzież po substancje psychoaktywne; propagowanie zdrowego stylu życia oraz podkreślenie roli i znaczenia czynnika chroniącego przed zażywaniem substancji psychoaktywnych jakim jest dobre funkcjonowanie rodziny	uczniowie placówek oświatowych
16.	„Łączy nas nauka”	uczestnictwo uczniów w	uczniowie placówek

		formach wsparcia w pokonywaniu trudności w nauce i rozwijania zainteresowali	oświatowych
17.	„Widzę, reaguję”	wyposażenie uczniów w umiejętności podstaw udzielania pierwszej pomocy, znajomości i korzystania z telefonów alarmowych, właściwego zachowania się w sytuacjach gdy są ofiarą lub obserwatorem przemocy	uczniowie klas IV-VI
18.	„Kredki dla Afryki”, „Góra grosza” „Nakrętka”	wdrażanie do działań wolontariackich	uczniowie placówek oświatowych
19.	Cała Polska czyta dzieciom”	zaangażowanie rodziców we wspólne czytanie	uczniowie i rodzice

Rok 2019

I.p	nazwa projektu	cel projektu/programu	beneficjenci
1.	„Czyste powietrze” program profilaktyczny	rozwijanie świadomości szkodliwości nikotyny i innych dymów	uczniowie placówek oświatowych
2.	„Z profilaktyką na TY” program profilaktyczny	podniesienie świadomości w zakresie uzależnienia od różnego rodzaju środków psychoaktywnych	dzieci i młodzież
3.	„Na dobry początek” projekt z fundacji Banku Gospodarstwa Krajowego	wyrównanie szans edukacyjnych dla dzieci wiejskich i z małych miejscowości	dzieci i młodzież
4.	„Bajkoterapia z psem — cykl warsztatów kynoterapeutycznych”		dzieci i młodzież
5.	„Trzymaj formę” program profilaktyczny	propagowanie sportowego trybu życia	uczniowie placówek oświatowych
6.	„Akademia zdrowego przedszkolaka”	działania prozdrowotne zachęcające do zdrowego stylu życia	przedszkolaki
7.	„Owoce w szkole” „Śniadanie daje moc” „Szlanka mleka” programy profilaktyczne	uświadamianie potrzeby zdrowego odżywiania	uczniowie placówek oświatowych
8.	akcja: „Lekki tornister” „Bądź Fit” program profilaktyczny: „Bieg po zdrowie”	propagowanie sportowego i zdrowego trybu życia	uczniowie placówek oświatowych
9.	Teatr profilaktyczny Vaška	treści profilaktyczno-wychowawcze	uczestnicy stowarzyszeń, grup, świetlic wiejskich
10.	„Przyjaciele Zippiego”	profilaktyka relacji rówieśniczych i radzenia sobie z różnymi emocjami	uczniowie placówek oświatowych
11.	„Domowi detektywi” „Unplugged”	przeciwdziałanie sięgania przez młodzież po substancje	uczniowie placówek oświatowych

	„Archipeląg skarbów” „Fantastyczne możliwości” programy profilaktyczne	psychoaktywne, propagowanie zdrowego stylu życia oraz podkreślenie roli i znaczenia czynnika chroniącego przed zażywaniem substancji psychoaktywnych jakim jest dobre funkcjonowanie rodziny	
12.	„Tatry moją pasją wolną od używek”	warsztaty profilaktyczne	uczestnicy obozu LUKS Serock
13.	„Sztuka i profilaktyka dla dzieci w Niewieścinie”	warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień	rodzice
14.	„Z profilaktyką rodzinnie i bezpiecznie w Niewieścinie”	działania profilaktyczne	dzieci i rodzice
15.	„Dzień dziecka z profilaktyką”	działania profilaktyczne	uczestnicy festynu w Cieleszynie
16.	„Podchody detektywistyczne z profilaktyką w tle”	warsztaty profilaktyczne dotyczące profilaktyki uzależnień z wykorzystaniem alkogogli i narkogogli	dzieci uczestniczące w warsztatach w bibliotece
17.	„Nakrętka”	wdrażanie do działań wolontariackich	uczniowie placówek oświatowych
18.	„Cała Polska czyta dzieciom” „Noc bibliotek” akcje społeczne	zaangażowanie rodziców we wspólne czytanie	uczniowie i rodzice
19.	„Zachowaj Trzeźwy umysł” kampania profilaktyczna	treści profilaktyczne	uczniowie placówek oświatowych
20.	„Bezpieczne ferie” „Na drodze patrz i słuchaj” „Jednoślądem bezpiecznie do celu” „Dla każdego jest miejsce na drodze” „Bezpieczne wakacje” „Bezpieczna droga do szkoły” „Świeć Przykładem” „Twoje światło - Nasze bezpieczeństwo”, „Nie zabijaj”	treści dotyczące bezpieczeństwa na drodze	uczniowie placówek oświatowych

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

---

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Pruszcz to gmina wiejska położona w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego w obrębie południowej części powiatu świeckiego. Zajmuje obszar 142 km², co stanowi 9,7% powierzchni powiatu, i jest jedną z jedenastu powiatowych jednostek terytorialnych. Obszar gminy administracyjnie graniczy z gminami: Koronowo, Dobrcz, Świekatowo, Bukowiec, Świecie.

Siedziba władz samorządu gminnego usytuowana jest w miejscowości Pruszcz. W gminie są 24 wsie zorganizowane w 20 sołectw: Bagniewko, Brzeźno, Ciesleszyn, Gołuszyce, Grabówko, Luskówko, Łaszewo, Łowin, Łowinek, Małociechowo, Mirowice, Niewieścín, Parlin, Pruszcz, Rudki, Serock, Topolno, Wałdowo, Zawada, Zbrachlin.

Na terenie gminy działają 33 organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych. Miejskowa jednostka samorządu terytorialnego, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. w Związku Gmin Wiejskich RP, Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Pruszcz pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodny położenie geograficzne i komunikacyjne, bliskość Bydgoszczy i Świecia oraz wiejski charakter gminy, sprzyjający rozwojowi rolnictwa, a także walory przyrodnicze i krajobrazowe. Duże znaczenie badani przywiązywali również do rozwijającej się infrastruktury technicznej, kulturalnej oraz handlowo-usługowej, dobrego poziomu oświaty, stale rozszerzanej bazy rekreacyjno-sportowej. Wśród atutów wymieniono też coraz lepsze zarządzanie gminą, właściwe wykorzystywanie środków unijnych, dbałość o potrzeby mieszkańców, a także o estetykę w przestrzeni publicznej.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiał się problem nierównomiernego rozwoju; koncentruje się on bowiem, wg badanych, głównie w obrębie wsi gminnej. Wiele do życzenia pozostawia także infrastruktura: stan dróg, brak komunikacji publicznej, niewystarczający zasięg kanalizacji oraz brak sieci gazowej. Respondenci zwracali uwagę na liczne utrudnienia dla przedsiębiorców: brak terenów inwestycyjnych, wysokie podatki, częste zmiany przepisów prawa. Za równie istotną kwestię ankietowani uznali niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy oraz ograniczenia finansowe na rozwój i inwestycje. Według badanych problem stanowi bezrobocie, ale także niechęć osób bezrobotnych do aktywizacji oraz brak żłobka i przedszkola. Wskazano również na zanieczyszczenie powietrza, które stanowi coraz większy problem na terenie gminy. Słabą stroną gminy są także, zdaniem ankietowanych brak walorów turystycznych oraz zaniedbane, nieestetyczne posesje.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (przebudowa dróg, budowa chodników i oświetlenia, ścieżek rowerowych, rozwój sieci gazowej i kanalizacyjnej, likwidacja przejazdów kolejowych, budowa dworca, parku i „orlików”) oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i pozyskanie inwestorów tworzących miejsca pracy. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również poprawę dostępu do obiektów kultury, opieki medycznej, usprawnienie komunikacji publicznej oraz i promocję gminy (terenów zielonych, zabytków i kuchni regionalnej). Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też tworzenie miejsc spotkań dla młodzieży oraz zwiększenie bezpieczeństwa poprzez zamontowanie monitoringu w miejscach publicznych.

Opinie mieszkańców – atuty gminy, ograniczenia i niezbędne do podjęcia działania mogące uczynić gminę bardziej przyjazną dla mieszkańców

atuty	ograniczenia utrudniające rozwój	niezbędne do podjęcia działania
dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne	braki w infrastrukturze technicznej – sieć gazowa, kanalizacja	zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną
sprzyjające rozwojowi rolnictwa walory przyrodnicze	nierównomierny rozwój w gminie	tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwanie inwestorów tworzących miejsca pracy

stale rozszerzana baza rekreacyjno-sportowa	za mało miejsc pracy i brak terenów inwestycyjnych	poprawa dostępu do kultury na całym terenie gminy
widoczny rozwój infrastruktury technicznej	niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy	budowa miejsc rekreacji – parki, „orliki”
dostępność placówek handlowych i usługowych	brak skutecznej aktywizacji osób bezrobotnych	tworzenie miejsc spotkań dla młodzieży
dobry poziom oświaty w gminie	zmienność przepisów utrudniająca działalność gospodarczą	poprawa dostępności opieki medycznej
dobre zarządzanie gminą i właściwe wykorzystanie środków unijnych	niewystarczająca w stosunku do potrzeb oferta opieki żłobkowej i przedszkolnej	podejmowanie działań zwiększających poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców- monitoring
dbałość o estetykę w przestrzeni publicznej	brak transportu publicznego	usprawnienie komunikacji publicznej
	zanieczyszczone powietrze	
	brak dbałości o estetykę posesji u niektórych mieszkańców	

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 9 476 mieszkańców, wśród których było 4 795 kobiet, stanowiły one 50,6% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 68 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy spadała. W rozpatrywanym okresie liczba dzieci i młodzieży pozostawała na zbliżonym poziomie, liczba osób w wieku produkcyjnym malała, natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym gminy wzrastała sukcesywnie z roku na rok.

W 2017 i w 2018 roku liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą dodatnią, natomiast w 2019 r. urodzeń było znacznie mniej niż w latach poprzednich oraz mniej także niż zgonów, w związku z tym przyrost naturalny był ujemny. Saldo migracji ludności gminy w 2019 roku również było ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 904	1 907	1 903
liczba osób w wieku produkcyjnym	6 062	5 953	5 866
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 594	1 654	1 707
ogółem	9 560	9 514	9 476

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	130	133	99
liczba zgonów	116	109	107
przyrost naturalny	14	24	-8

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w-2019 r.

zakres danych	2019
liczba zameldowanych osób spoza gminy	117
w tym z zagranicy	1
liczba osób wymeldowanych poza gminę	126
w tym za granicę	9
saldo migracji ogółem	-9

Dane GUS.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Obszar gminy charakteryzuje się relatywnie dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, choć nie w pełnym zakresie. Na terenie gminy nie ma sieci gazowej. Wpływ na taki stan rzeczy ma charakter zabudowy wsi, brak stacji redukcyjnych oraz wysokie opłaty przyłączeniowe i koszty inwestycyjne. Sieć wodociągowa w gminie zaspokaja potrzeby prawie wszystkich mieszkańców. Nieco mniejszy zasięg ma sieć kanalizacyjna, która w miarę możliwości jest sukcesywnie rozbudowywana. W gminie działają 2 oczyszczalnie ścieków oraz liczne małe przydomowe oczyszczalnie. Gospodarka odpadami i segregacja odpadów obejmuje wszystkich mieszkańców gminy. W poniższej tabeli zawarto dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	268,07

odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	99,9%
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	35,87
odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	39%
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	2
odsetek ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	b.d.
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	242,82
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	158,19

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2017-2019:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019

rodzaj inwestycji
<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi powiatowej Nieciszewo-Trzebień • Przebudowa drogi powiatowej Pruszcz-Mirowice • Przebudowa drogi gminnej W Pruszczu ul. Akacyjowa • Przebudowa drogi gminnej w Pruszczu ul. Modrzewiowa • Przebudowa drogi gminnej w Serocku ul. Kolejowa • Przebudowa i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych Serock-Brzeźno • Budowa remizy OSP w Pruszczu • Zakup samochodu dla OSP Łowinek • Budowa szkolnej hali sportowej w Pruszczu • Wykonanie sieci wodociągowej ul. Łączna w Pruszczu • Modernizacja świetlicy wiejskiej w Parlinie • Wykonanie sieci wodociągowej i kanalizacji w Pruszczu • Wykonanie sieci wodociągowej w Serocku • Modernizacja instalacji wodociągowej w ośrodku rehabilitacji w Pruszczu • Budowa chodnika w Serocku • Budowa drogi gminnej w Konstantinowie • Modernizacja świetlicy i drogi dojazdowej w Bagniewku • Rozbudowa i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Brzeźnie • Przebudowa dróg gminnych ; • Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy • Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Cieleszynie • Przebudowa SUW Topolno • Montaż instalacji fotowoltaicznej w szkole podstawowej w Pruszczu • Modernizacja budynku świetlicy i kotłowni w Parlinie • Budowa boiska sportowego przy szkole w Parlinku • Wykonanie kanalizacji deszczowej ul; Główna w Pruszczu

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Pruszcz posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg komunikacji kołowej, odpowiadającej strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz gminy i jej powiązaniom zewnętrznym. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 5 i droga ekspresowa S5 Świecie – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Lubawka (granica państwa z Czechami). Na jej trasie znajdują się gminne miejscowości: Zawada, Niewieścín, Zbrachlin i Luskowo. Ponadto na terenie gminy znajduje się odcinek drogi wojewódzkiej nr 248 biegnący ze Zbrachlina do Topolna.

Przez gminę przebiegają także 2 linie kolejowe o znaczeniu państwowym: linia 131 – główna magistrala kolejowa Polski Chorzów Batory – Tczew oraz linia 201 – fragment dawnej magistrali węglowej Nowa Wieś Wielka – Gdynia Port Centralny. Stacje kolejowe znajdują się w miejscowościach: Pruszcz, Parlin i Serock.

Obszar gminy Pruszcz obejmują również powiatowe przewozy autobusowe użyteczności publicznej organizowane przez powiat świecki. Warto w tym miejscu wspomnieć, iż w 2020 roku gmina Pruszcz stała się organizatorem gminnych przewozów użyteczności publicznej. Stworzono 12 bezpłatnych linii autobusowych łączących miejscowości z terenu gminy.

6. GOSPODARKA

Gmina Pruszcz ma charakter typowo rolniczy; obszar ten jest dostatecznie wyposażony w obiekty obsługi rolnictwa oraz w obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego. Gleby występujące na terenie gminy są w przeważającym procencie dobrej klasy, stąd wysoki udział użytków rolnych w strukturze zagospodarowania ziemi i bardzo niewielkie zalesienie terenu.

W gospodarce rolnej dominuje produkcja roślinna; uprawiane jest pszenżyto, jęczmień, pszenica, żyto, owies, kukurydza, rzepak, buraki cukrowe oraz mieszanki zbożowo-strączkowe. W gminie rozwija się także przedsiębiorczość i działalność gospodarcza, głównie w postaci jednoosobowych lub małych firm. Poza sferą rolnictwa i branż z nim powiązanych funkcjonują one w takich działach, jak budownictwo oraz handel i usługi.

W strukturze gruntów gminy przeważają użytki rolne, które stanowią znaczną część (87%) jej terenu. Udział lasów i gruntów leśnych w ogólnej powierzchni gminy wynosi zaś ok 2%. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	14 140,9780
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	12 435,3719
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	281,9196
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	1 423,6865

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy ulegała wahaniom. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Pruszcz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba podmiotów gospodarczych	454	430	455

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2019 r. gmina Pruszcz posiadała w swoich zasobach 13 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 799,50 m², w których zamieszkiwało 35 osób. Gmina dysponowała 7 mieszkaniami socjalnymi o łącznej powierzchni 265,13 m², w których zamieszkiwało 18 osób. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Pruszcz w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	14	14	13
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	867	867	799,50
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	36	36	35
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego	61,9	61,9	61,50
liczba mieszkań socjalnych	5	7	7
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	195,48	265,13	265,13
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	12	18	18
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	39,0	37,87	37,87

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem

mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Pruszcz tej formy wsparcia udziela Urząd Gminy Pruszcz, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i łącznej wartości przyznanych dodatków prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	7	5	1
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	76	35	12
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	8 942	2 802	903

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

8. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Pruszcz funkcjonuje 12 placówek systemu oświaty, w tym 1 klub dziecięcy, 7 placówek wychowania przedszkolnego oraz 4 szkoły podstawowe. Dane na temat żłobków, przedszkoli i szkół w gminie oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	1	10	2
w tym prowadzone przez gminę	0	0	0
w tym prowadzone przez inne podmioty	1	10	2

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	7	280	26
w tym przedszkola	2	208	20
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	4	62	4
punkt przedszkolny	1	10	2

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 14. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	4	804	109

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 15. Wykaz placówek opiekuńczych, przedszkolnych i oświatowych działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Klub Malucha AKUKU w Pruszczu	ul. Równa 9, 86-120 Pruszcz
2.	Samorządowe Przedszkole w Pruszczu	ul. Kościelna 2, 86-120 Pruszcz
3.	Przedszkole Samorządowe w Serocku	ul. Dworcowa 1 Serock, 86-120 Pruszcz
4.	Szkoła Podstawowa w Pruszczu	ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz
5.	Szkoła Podstawowa w Serocku	ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz
6	Szkoła Podstawowa w Łowinku	ul. Szkolna 1, Łowinek, 86-120 Pruszcz
7	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Niewieścinie z siedzibą w Zbrachlinie	Niewieścin 45, Zbrachlin 17, 86-120 Pruszcz

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji, który powstał w 1997 roku uchwałą Rady Gminy na bazie Domów Kultury w Serocku i Łowinku oraz sali sportowej w Pruszczu.

Zgodnie ze statutem zadaniem Ośrodka jest zaspakajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa gminy, tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury i sztuki profesjonalnej oraz amatorskiej, a także umożliwienie jak najszerszej grupie społeczeństwa udziału we współtworzeniu życia kulturalnego i sportowego. Prowadzone są różne formy działań kulturalnych opartych na amatorskim ruchu artystycznym oraz w podobnym zakresie działania sportowe. W Pruszczu działa Ognisko Muzyczne oraz Młodzieżowe Studio Piosenki, a także grupa gitary klasycznej i akustycznej. Prowadzone są również zajęcia fitness dla kobiet, zajęcia sportowe dla dziewcząt i chłopców, zajęcia sportowe „Belfer Club”, warsztaty ceramiki artystycznej, sekcja tenisa stołowego, sekcja rękodziela artystycznego kobiet.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji jest organizatorem lub współorganizatorem wielu imprez środowiskowych na terenie gminy. W placówkach odbywają się koncerty WOŚP, uroczystości z okazji Dnia Babci i Dziadka, Konkurs Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej, Przegląd „Dobra Nowina Na Scenie”, Przegląd teatrów ekologicznych „Eko-Teatr”, Nocny Turniej Tenisa

Stołowego im. Andrzeja Jońca, Gminny Zjazd OSP, Koncert Młodzieżowego Studia Piosenki, Obchody Dnia Kobiet, dyskoteki dla młodzieży szkolnej oraz młodzieży starszej Activ-Party w Łowinku. Organizowane są również zajęcia w ramach ferii zimowych oraz wakacji letnich dla dzieci i młodzieży, warsztaty ceramiki artystycznej, zabawy karnawałowe i sylwestrowe. Na terenie gminy funkcjonuje także Wiejski Dom Kultury „Ostoja” w Serocku.

Ważną rolę w organizacji życia kulturalnego w gminie odgrywa Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu, która w obecnej formie została otwarta w 2015 roku. Filia biblioteki znajduje się w Serocku. Główną funkcją Gminnej Biblioteki Publicznej jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także liczne przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa. Przy placówce funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku powołany w wyniku współpracy z Siecią UTW Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy.

Tabela 16. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	2	mieszkańcy gminy	9
świetlice	15	mieszkańcy gminy	społeczność i członkinie KGW
biblioteki i filie	2	mieszkańcy gminy	6

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 17. Wykaz placówek kultury w gminie w 2019 r.

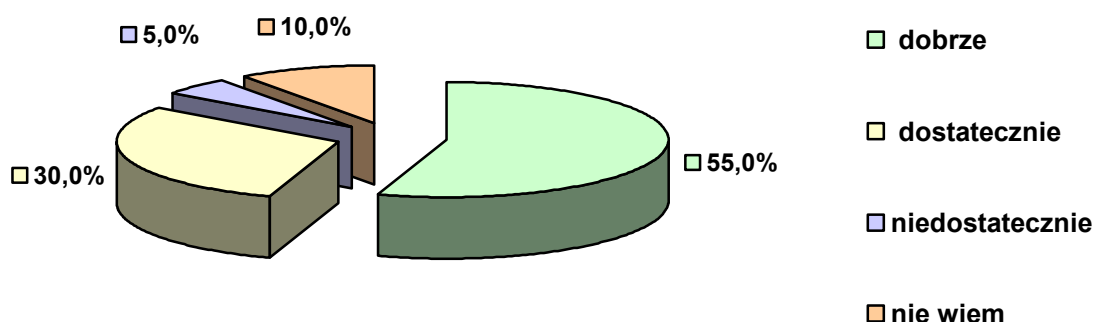
lp.	nazwa placówki	adres
1.	Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pruszczu	ul. Sportowa 10a 86-120 Pruszcz
2.	Wiejski Dom Kultury „Ostoja” w Serocku	ul. Mickiewicza 1 Serock 86-120 Pruszcz
	Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu	ul. Sportowa 1 86-120 Pruszcz
	Filia Gminnej Biblioteki Publicznej	ul. Mickiewicza 1 Serock 86-120 Pruszcz
3.	Świetlice wiejskie	Serock, Bagniewo, Brzeźno, Cielešzyn, Gołuszyce, Łaszewo, Luskówko, Łowin, Łowinek, Małociechowo, Mirowice, Parlin, Rudki, Topolno, Zawada

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według ponad połowy ankietowanych jest ona dobra, a kolejne 30% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Tylko 5% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

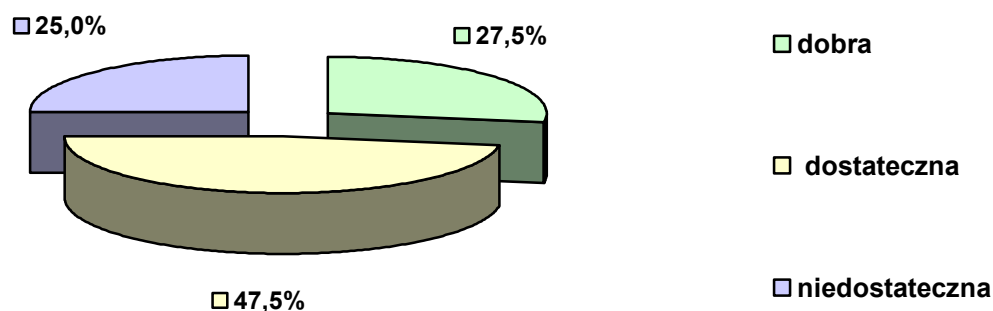
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to ponad 27% respondentów stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie, ale 37,5% badanych nie podziela tej opinii. Zdania w tej sprawie nie wyraziło jednak 35% ankietowanych.

Według 42,5% ankietowanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 nie zaspokaja potrzeb mieszkańców. 12,5% respondentów jest przeciwnego zdania. Znaczny odsetek, bo 45% badanych nie potrafiło wypowiedzieć się w tej kwestii.

Oferta kulturalna w gminie została oceniona bardzo pozytywnie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

75% ankietowanych przyznało, że oferta kulturalna w gminie jest dobra lub dostateczna. Przeciwnego zdania było 25% badanych.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Pruszcz w 2019 r. funkcjonowało 5 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, 3 prywatne praktyki lekarskie oraz 4 apteki. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	5
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	5
liczba prywatnych praktyk lekarskich	3
liczba aptek i punktów aptecznych	4

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Gmina charakteryzuje się stosunkowo dobrą infrastrukturą w zakresie ochrony zdrowia, choć, mieszkańcy w przypadku wielu specjalistycznych porad lub zabiegów muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek w gminie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 19. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie w 2019 r.

I p.	zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie, apteki	adres
1.	NZOZ AGAMED	ul. Dworcowa 8/1 Pruszcz
2.	NZOZ Almedic Spółka z o. o .Przychodnia Rodzinna	ul. Łowińska 8c, Pruszcz
3.	Gminny Ośrodek Rehabilitacji	ul. Łowińska 8c, Pruszcz
4.	NZOZ „Nowy Szpital” Gminna Przychodnia	ul. Zamknięta 7, Pruszcz
5.	Wiejski Ośrodek Zdrowia „Nowy Szpital” w Serocku	ul. Mickiewicza 8, Serock
6.	Apteka w Centrum	ul. Główna 51, Pruszcz
7.	Apteka Jana Pawła II	ul. Zamknięta 5, Pruszcz
9.	Apteka Wracam do Zdrowia	ul. Dworcowa 1B, Pruszcz
10.	Apteka Jana Pawła II	ul. Mickiewicza 8, Serock

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jej terenie. Poniżej zamieszczono tabele z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród osób korzystających z opieki medycznej w dwóch zakładach: NZOZ Almedic Przychodnia Rodzinna w Pruszczu oraz NZOZ „Nowy Szpital” – Gminna Przychodnia w Pruszczu i Wiejski Ośrodek Zdrowia w Serocku.

Tabela 20. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
nowotwory	12
niedokrwistość	18
choroby tarczycy	18
cukrzyca	6
otyłość	6
upośledzenie umysłowe	3
padaczka	8
dziecięce porażenie mózgowe	2
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	4
choroba nadciśnieniowa	7
alergia – dychawica oskrzelowa	97
alergia pokarmowa	13
alergia skórna	2
zniekształcenie kręgosłupa	35
choroby układu moczowego	6
wady rozwojowe układu nerwowego	0
wady rozwojowe układu krążenia	7
zaburzenia rozwoju	8
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	0

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej diagnozowano alergię – dychawicę oskrzelową oraz zniekształcenia kręgosłupa, u osób dorosłych najczęściej diagnozowano w 2019 r. choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej oraz choroby układu krążenia.

Tabela 21. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica	0
nowotwory	175
choroby tarczycy	343
cukrzyca	376
zaburzenia odżywiania	5
otyłość	20
niedokrwistość	43
choroby obwodowego układu nerwowego	300
choroby układu krążenia	1 529
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	205
przewlekłe choroby układu trawiennego	857

choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	1 747
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	11

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną i profilaktycznymi badaniami lekarskimi w Przychodni Rodzinnej Almedic w Pruszczu.

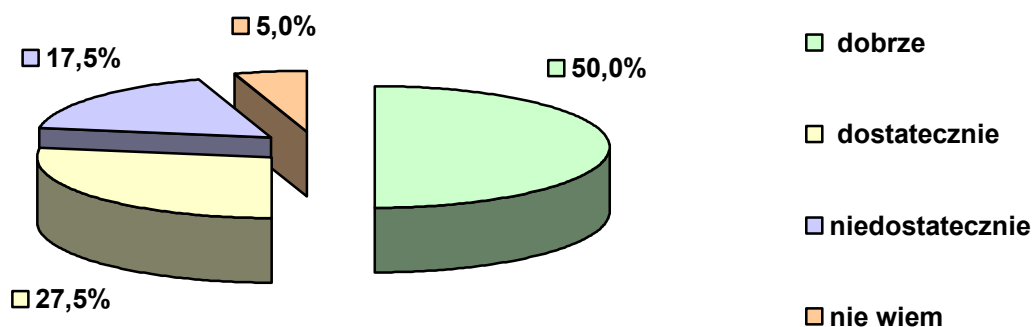
Tabela 22. Profilaktyka zdrowotna dzieci z gminy w 2019 r.

forma profilaktyki	liczba dzieci
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych u niemowląt do 6 tyg. życia	322
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	350
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	302

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (77,5%) badanych oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców pozytywnie. 17,5% badanych uznało ją za niedostateczną.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Gmina Pruszcz, stosownie do zapisów uchwały Rady Gminy z 2015 roku, wspiera sport tworząc lub poprawiając warunki, w tym organizacyjne, sprzyjające rozwojowi sportu. Celem jest optymalizacja warunków uprawiania sportu

przez zawodników klubów sportowych, dążenie do jak najwyższych wyników sportowych, poprawa kondycji fizycznej i zdrowia psychicznego mieszkańców gminy poprzez uczestnictwo w aktywnym stylu życia, promocja sportu i aktywnego stylu życia, umożliwienie dostępu do różnorodnych form aktywności sportowej i rekreacyjnej jak największej liczbie mieszkańców gminy.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawierają poniższe tabele.

Tabela 23. Sport i rekreacja w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	32
kluby sportowe	3
w tym uczniowskie kluby sportowe	1

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Tabela 24. Obiekty rekreacyjne i sportowe na terenie gminy w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba
Hala widowiskowo-sportowa w Pruszczu	1
Stadion sportowy LKS „Pomorzanin” Serock	1
Stadion sportowy LKS „Start” w Pruszczu	1
aula przy szkole w Pruszczu	1
sale gimnastyczne w szkołach	3
boiska przyszkolne	3
boiska wiejskie	3
plac zabaw	20
plenerowe stacje do ćwiczeń	9

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Obszar gminy Pruszcz to pejzaż pofałdowanych równin, rozlanych tu i ówdzie jezior, zboczy nadwiślańskich głęboko przekrojonych parowami, wspaniałych alei przydrożnych jak ta, utworzona przez **szpaler 100 dębów szypułkowych** między Serockiem i Łowinkiem. Wspaniały widok na Wisłę można podziwiać wzdłuż malowniczej drogi z Kozielca do Grabowa, gdzie zachowała się murowana kapliczka z XVII w. Niedaleko stąd do **Parowu Cieleżyńskiego**, jednego z największych i najgłębszych na tym obszarze, którego nachylenie zboczy sięga 70 stopni. W pobliżu znajduje się wieś Topolno z **Sanktuarium pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny**; kościół wzniesiony w latach 1681-83 jest cennym przykładem prowincjonalnej architektury barokowej. We wnętrzu zwraca uwagę cudowny obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem oraz organy. W okolicach Topolna znajduje się **grodzisko „talerzyk” z XI w. - punkt widokowy** na Dolinę Dolnej Wisły.

W Niewieście, na wzniesieniu nad jeziorem, góruje **świątynia neogotycka** (1865-66), zbudowana według projektu architekta Luchterhanda ze Świecia. Wewnątrz barokowy ołtarz główny, datowany na rok 1700.

Dwory i dworki przetrwały w różnym stanie, w kilku miejscowościach, na tym obszarze, gdzie większość wsi niegdyś było posiadłościami rycerskimi, a następnie szlacheckimi. Pochodzą najczęściej z XIX wieku i mają zwykle formę klasyczną. Zobaczyć je można między innymi w Nieciszewie, Łaszewie, Wałdowie i Gołuszycach.

Większe założenie, pałacowo-parkowe, znajduje się w Luszkowie. Wędrując po gminie, zwrócimy też uwagę na wiejską architekturę niemieszkalną, zwłaszcza **zabytkowe kuźnie**, na przykład w Brzeźnie czy Łowinie.

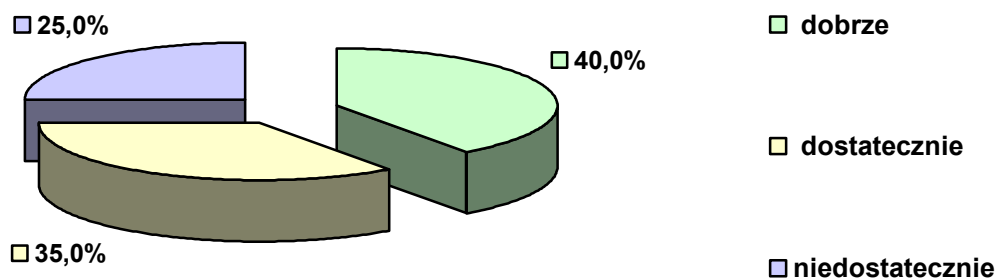
Wschodnią część gminy zajmują dwa obszary **Natura 2000 – Dolina Dolnej Wisły i Solecka Dolina Wisły**. Na terenie gminy znajdziemy także warte uwagi **pomniki przyrody**:

- 2 dęby szypułkowe na obszarze Zespołu Dworsko - Pałacowego w Gołuszycach, 4 dęby w parku w Luszkówku oraz 1 dąb rosnący przy drodze prowadzącej z Wałdowa do Niewieścina,
- 800 - letnia lipa drobnolistna oraz 3 cisy pospolite w Łowinku,
- aleja przydrożna składająca się ze 100 dębów szypułkowych rosnąca na trasie Serock - Łowin,
- topola osika rosnąca na cmentarzu w Pruszczu,
- głaz narzutowy o obwodzie 630 cm znajdujący się w Serocku.

Jeśli chodzi o nocleg na terenie gminy, to przyjezdnym zapewnia go dysponujący 30 miejscami Motel S5 w Zbrachlinie.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została wysoko oceniona przez mieszkańców, bowiem 75% badanych oceniło ją pozytywnie. Przeciwną opinię wyraziło 25% ankietowanych.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według informacji przekazanych przez Posterunek Policji w Pruszczu w latach 2017-2019 na terenie gminy Pruszcz zaistniało ogółem 378 przestępstw z kategorii kradzieży, włamań, uszkodzeń mienia, uszkodzeń ciała, niealimentacji, znieważenia, nielegalnego połowu ryb, prawa łowieckiego, znęcania się, gróźb karalnych, nietrzeźwych kierujących, stalkingu i oszustw. W roku 2017 odnotowano 64 przestępstwa, których przedział wiekowy sprawców kształtował się pomiędzy 23 a 59 lat, w roku 2018 odnotowano 187 przestępstw, a przedział wiekowy sprawców kształtował się pomiędzy 19 a 61 lat, natomiast w roku 2019 odnotowano 127 przestępstw, a przedział wiekowy ich sprawców kształtował się pomiędzy 18 a 69 lat.

W rozpatrywanym okresie jedynie w 2017 r. zaistniały dwa przestępstwa z udziałem nieletnich z kategorii naruszenia nietykalności cielesnej oraz znieważenia publicznego, a postępowanie wobec ich sprawców prowadził Sąd Rodzinny i Nieletnich w Świeciu.

Podczas przeprowadzonych interwencji oraz w ramach wykonywanych obowiązków służbowych funkcjonariusze Policji sporządzili w 2018 r. 13, a w 2019 r. 17 formularzy „Niebieskich Kart”.

Wg danych szacunkowych GUS wskaźnik wykrywalności sprawców dla wszystkich przestępstw w gminie w 2019 r. był stosunkowo wysoki i wynosił 76,5%;

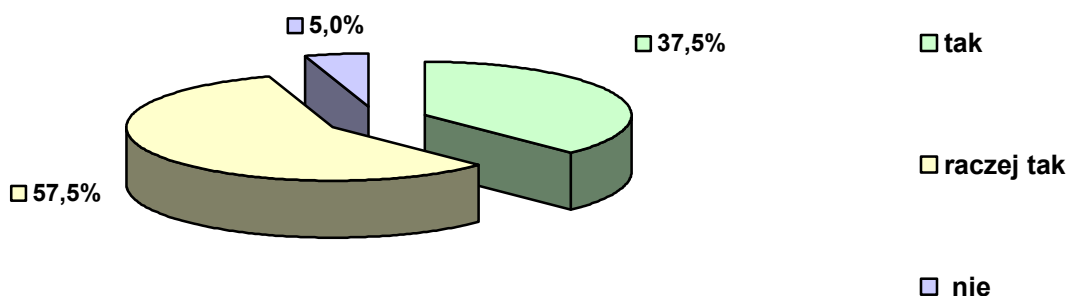
tym samym był nieco wyższy niż taki wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego (74%) i dla kraju (73%).

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Świeciu prowadził w 2020 r. wobec mieszkańców gminy Pruszcz następujące postępowania wykonawcze:

- 9 dotyczących nadzoru nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej, gdzie nadzorem kuratora objęto 9 osób dorosłych i 17 dzieci;
- 3 dotyczące nadzoru nad leczeniem odwykowym;
- 5 dotyczących nadzoru nad nieletnim;
- 12 w zakresie dozoru kuratora.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Pruszcz pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że zdecydowana większość (95%) uczestników badania w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Niewielki odsetek (5%) uczestników badania nie podziela tej opinii.

12. POMOC SPOŁECZNA

Z końcem 2019 r. kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 16 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 25. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	5	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	3	1
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	3	–
pozostali pracownicy	4	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu .

Tabela 26. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	4	
	średnie kierunkowe	–	1	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	
		w trakcie realizacji	–	
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1	3
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		1		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		-		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2019 r. w gminie Pruszcz wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 895 mieszkańców. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje potrzeba zwiększenia o 1 osobę liczby pracowników wykonujących usługi opiekuńcze.

Z końcem 2019 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik oraz 4 pracowników socjalnych, wykształceniem średnim kierunkowym legitymował się 1 pracownik socjalny. Dodatkowo kierownik GOPS-u oraz 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. I stopniem specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego legitymował się kierownik i 3 pracowników socjalnych. Spośród osób zatrudnionych w GOPS-ie 1 osoba była zainteresowana podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Pruszcz na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 27. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	1 456 389,54	1 480 772,22	1 576 401,35
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1 456 389,54	1 480 772,22	1 576 401,35
w tym na świadczenia rodzinne	-	-	-
na zadania własne gminy	637 746,13	708 861,86	793 191,95
na zadania zlecone gminie	818 643,41	771 910,36	783 209,40

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie rosła (z 1 456 389,54 zł w 2017 r. do 1 576 401,35 zł w 2019 r.).

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi, placówkami systemu oświaty, placówkami ochrony zdrowia oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 28. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób	367	371	324
liczba rodzin	244	239	226

udział liczby osób w ogólnej liczbie ludności gminy	3,8%	3,8%	3,4%
---	------	------	------

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 zmniejszała się (z 367 w 2017 r. do 324 w 2019 r.). Tendencja ta znalazła odzwierciedlenie w liczbach określających udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy, który to udział zmniejszył się w 2019 r. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2019 r.

Tabela 29. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-17 lat	1
18-25 lat	8
26-35 lat	41
36-45 lat	45
46-55 lat	53
56-65 lat	65
66 lat i więcej	29
razem	242

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największe grupy stanowiły osoby w wieku od 56 do 65 lat oraz od 46 do 55 lat. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	202	172	159	531	425	372
sieroctwo	2	0	0	8	0	0
bezdomność	7	3	6	9	3	6
potrzeba ochrony macierzyństwa	21	19	13	79	63	46
bezrobocie	101	101	82	295	285	219
niepełnosprawność	143	132	128	321	295	269

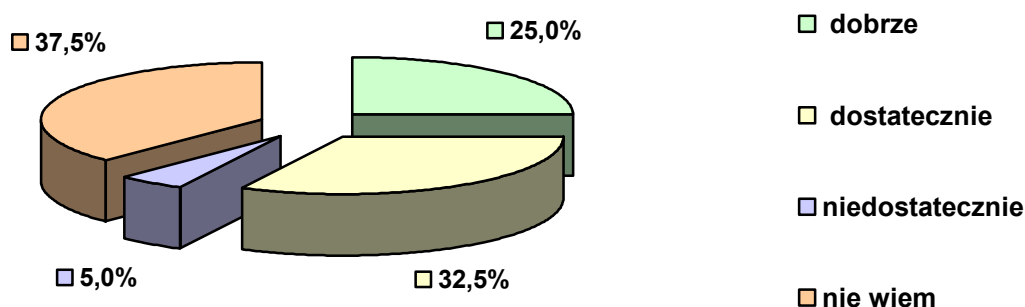
długotrwała lub ciężka choroba	44	46	50	77	60	75
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7	4	7	32	16	26
wielodzietność	34	32	27	188	176	151
przemoc w rodzinie	2	5	1	8	19	5
alkoholizm	8	6	6	15	17	18
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	2	0	4	5	0
zdarzenie losowe	7	6	2	17	12	3
sytuacja kryzysowa	1	0	0	2	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	14	0	0	35	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były ubóstwo oraz niepełnosprawność. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu nastąpił spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin w pierwszym przypadku także uległa zmniejszeniu w trakcie rozpatrywanego okresu, zaś w drugim przypadku zwiększała się. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były zmniejszające się pod względem liczby rodzin - wielodzietność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość badanych pozytywnie oceniła te działania. Zdaniem 25% respondentów są one dobre, z kolei 32,5% ankietowanych przyznało, że są dostateczne. Tylko 5% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Jednak ponad 37% pytanych nie było w stanie jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	345	344	304	341	333	300	683	733	627
rzeczowa	133	132	108	67	65	55	303	286	237
praca socjalna	X	X	X	120	183	124	306	451	308
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	---	53	9	---	137	26
schronienie	6	3	6	6	3	6	6	3	6
usługi opiekuńcze	17	20	26	16	20	25	20	23	42
specjalistyczne usługi opiekuńcze	14	17	18	14	16	18	49	57	63
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	18	18	19	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Pruszcz najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie ulegała zmniejszeniu. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano wsparcie w formie pracy socjalnej (liczba objętych nim rodzin ulegała wahaniom) oraz pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków. W przypadku świadczeń rzeczowych liczba rodzin, którym przyznano pomoc, systematycznie spadała w trakcie rozpatrywanego okresu. Znacznie mniejsze

rozmiary miała pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz udzielenia schronienia.

Dodatkową formą pomocy jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 1 kontrakt, w 2018 r i w 2019 r. po 2.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego, po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2019 r. 15 rodzin z gminy, w których wychowywało się 41 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 32. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	2	2	2
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	15	18	15
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	43	45	41
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	22	28	29
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	34 995,05	40 741,72	90 225,28

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 33. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	2	2	3
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	18	18	19

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Pruszcz zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 34. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	135	70	428
liczba rodzin objętych wsparciem	26	14	203
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	88	43	78

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Urząd Gminy Pruszcz przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano ulegała wahaniom, wykazując tendencję wzrostową; jednocześnie malała liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 35. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	3 649 094,91	3 786 141,91	3 762 457,78
liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie	672	647	585

Dane Referatu Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Pruszcz.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Rodzaj i liczba świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	9 197	9 098	7 920
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	51	57	32
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	152	149	184
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	417	369	354
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	900	873	709
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	815	1 011	962
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	24	55	53
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 417	1 459	1 277
zasiłek pielęgnacyjny	4 304	4 323	4 319
świadczenie pielęgnacyjne	709	757	743
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	81	91	72
świadczenie rodzicielskie	285	341	278
specjalny zasiłek opiekuńczy	104	100	150
razem	18 456	18 683	17 056

Dane Referatu Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Pruszcz.

W latach 2017-2019 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała wahaniom, najniższy poziom osiągając w 2019 r. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka. oraz z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Referat Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Pruszcz realizował Program Rodzina 500+. W 2019 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **8 255 922 zł**. W 2019 r. ustalone prawo do świadczenia miało 1 009 rodzin. Świadczeniem zostało objętych 1 662 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W latach 2017-2019 w gminie Pruszcz nie przyznano takiego świadczenia.

W 2019 r. Referat Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Pruszcz wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. 2018. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 827 rodzin i objęło łącznie 1 209 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 362 100 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 132 dzieci i 395 osób dorosłych w 2017 r. oraz 132 dzieci i 328 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 106 dzieci i 262 osoby dorosłe w 2019 r.

Gmina Pruszcz udzielała także wsparcia w formie **świadczenia alimentacyjnego**, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego

lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	38	38	33
liczba przyznanych świadczeń	968	845	804
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	298 261	281 770	276 950

Dane Referatu Świadczeń Rodziny Urzędu Gminy Pruszcz.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu na terenie gminy funkcjonuje 5 rodzin zastępczych sprawujących opiekę nad 7 dziećmi, działają dwa domy pomocy społecznej (Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych w Gołuszycach, Gołuszyce 26, 86-120 Pruszcz, Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu, ul. Łowińska 9, 86-120 Pruszcz), a także 15 świetlic wiejskich.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy innych jednostek, w tym powiatowych, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji	kategoria klienta	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Klasztorna 2 86-100 Świecie	dzieci i młodzież	46
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Wojska Polskiego 195A 86-100 Świecie	- osoby niepełnosprawne - dzieci pozbawione opieki	14
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Wojska Polskiego 173 86-100 Świecie	osoby niepełnosprawne, dzieci niepełnosprawne	721

4.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Wojska Polskiego 195, 86-100 Świecie	osoby bezrobotne	189
5.	Sąd Rejonowy	ul. Sądowa 12 86-100 Świecie	osoby nadużywające alkoholu, ofiary przemocy w rodzinie	
6.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Wojska Polskiego 153 86-100 Świecie	mieszkańcy gminy	
7.	Kujawsko-pomorskie Stow. Pomocy Bliźniemu Judym	ul. Powstańców 35 89-200 Kołaczkowo	osoby bezdomne	3
8.	Środowiskowy Dom Samopomocy	Gądecz 33 86-022 Dobrcz	osoby niepełnosprawne	10
9.	Dom Pomocy Społecznej Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo	ul. Wojska Polskiego 128 86-100 Świecie	osoby starsze	3
10.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Parkowa 12 86-300 Grudziądz	osoby starsze	1
11.	Schronisko z Usługami Opiekuńczymi dla Bezdomnych	ul. Polna 20 87-140 Chełmża	osoby bezdomne	1
12.	Schronisko dla Osób Bezdomnych Stowarzyszenia MONAR	ul. Czapliniecka 19 97-400 Bełchatów	osoby bezdomne	1
13.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Karolina 14G 32-700 Bochnia	Osoby starsze	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świeciu w roku szkolnym 2019/2020 obejmowała wsparciem dzieci i młodzież z terenu gminy Pruszcz. Udzielono pomocy w następujących formach:

- orzeczenie o potrzebie kształcenia nauczania indywidualnego – 3
- orzeczenie o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim – 2
- orzeczenia Autyzmu, tym Zespół Aspergera – 2
- orzeczenie o niepełnosprawności sprzężonej – 1
- orzeczenie niepełnosprawności (słabe widzenie) – 1
- opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju – 3
- opinie w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną – 26.

Ponadto 3 dzieci bierze udział w stałych zajęciach terapeutycznych – Treningu Umiejętności Społecznych, a 5 dzieci pozostaje w terapii logopedycznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela 39. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	3
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	8	5	7
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	2
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	0	0	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	3	1	0
liczba dzieci z gminy, które powróciły do rodzin biologicznych	0	0	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.

13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2019 r. na terenie gminy Pruszcz funkcjonowały ogółem 33 organizacje pozarządowe. Samorząd gminy podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, wsparcia lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 40. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Towarzystwo Rozwoju Gminy Pruszcz	ul. Główna 33, 86-100 Pruszcz
2.	Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych	Gołuszyce 26 86-100 Pruszcz
3.	Stowarzyszenie Emerytów Rencistów i Inwalidów Gminy Pruszcz	ul. Główna 33 86-100 Pruszcz
4.	Stowarzyszenie „Aktywna Młodzież” w Serocku	ul. Wyzwolenia 47 86-100 Pruszcz”
5.	Stowarzyszenie „Miś, My i Świat”	Zbrachlin 34 86-100 Pruszcz.
6.	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga	„Niewieścín 19 86-100 Pruszcz
7.	Stowarzyszenie Dębowe Zacisze	Brzeźno 86-100 Pruszcz
8.	Stowarzyszenie TERRAZ	Małociechowo

		86-100 Pruszcz
9.	Stowarzyszenie KGW na rzecz rozwoju wsi i okolic „Topolanki”	Topolno 86-100 Pruszcz.
10.	Stowarzyszenie Broni Czarnoprochowej i Strzelectwa Historycznego „Dominus”	ul. Poniatowskiego 17a 86-100 Pruszcz
11.	Ludowy Klub Sportowy „Pomorzanin”	ul. Dworcowa 31, Serock 86-100 Pruszcz
12.	SLKS „Start”	ul. Sportowa 8 86-100 Pruszcz
13.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Serock”	ul. Wyzwolenia 47, Serock 86-100 Pruszcz

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

W gminie Pruszcz działają ponadto w 8 miejscowościach Koła Gospodyń Wiejskich wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich oraz w formie stowarzyszeń w 12 miejscowościach jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Są to: Koło Gospodyń Wiejskich w Bagniewie, Koło Gospodyń Wiejskich w Brzeźnie „Brzeźnianki”, Koło Gospodyń Wiejskich w Gołuszycach, Koło Gospodyń Wiejskich w Łowinie, Koło Gospodyń Wiejskich w Mirowicach, Koło Gospodyń Wiejskich w Parlinie „Parlinianki”, Koło Gospodyń Wiejskich w Pruszczu, OSP Pruszcz, OSP Brzeźno, OSP Wałdowo, OSP Cieleszyn, OSP Gołuszycy, OSP Łaszewo, OSP Topolno, OSP Zawada, OSP Łowinek, OSP Serock, OSP Parlin i OSP Łowin.

W gminie Pruszcz mają siedzibę cztery parafie Kościoła rzymskokatolickiego: w Pruszczu, Serocku, Niewieście i w Topolnie. Wszystkie wymienione parafie należą do diecezji pelplińskiej, trzy pierwsze obejmuje swoim zasięgiem dekanat Koronowo, a parafię w Topolnie dekanat Świecie. Dane dotyczące parafii funkcjonujących na terenie gminy Pruszcz zostały zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 41. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres parafii
1.	Parafia p.w. Trójcy Świętej	Plac Jana Pawła II 1, 86-100 Pruszcz
2.	Parafia p.w. Matki Bożej Różańcowej	ul. Wyzwolenia 26, Serock, 86-100 Pruszcz
3.	Parafia p.w. Św. Jakuba Apostoła	Niewieścina 19, 86-100 Pruszcz
9.	Parafia p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Topolno 46, 86-100 Pruszcz

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

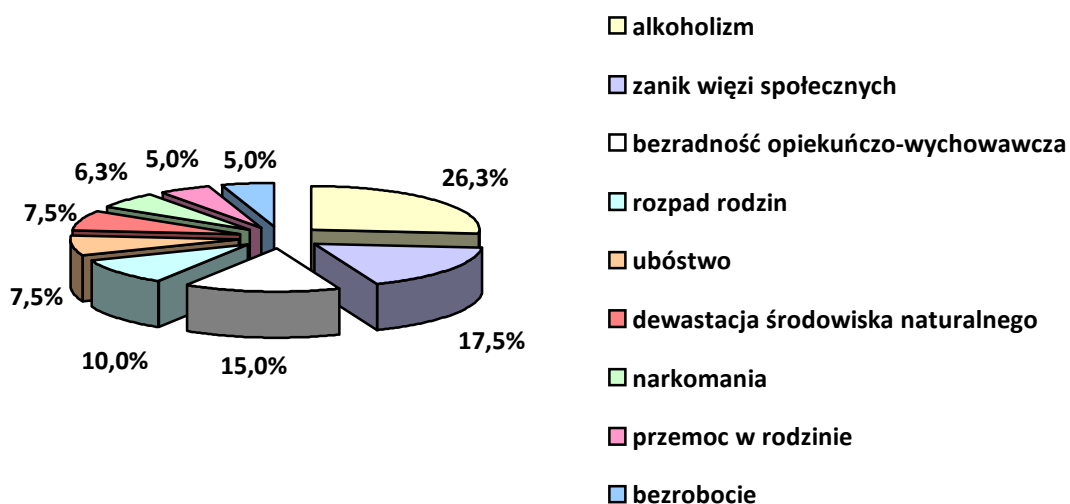

14. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW

I DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm i zanik więzi społecznych. W dalszej kolejności wymieniali bezradność opiekuńczo-wychowawczą, rozpad rodzin, ubóstwo i dewastację środowiska naturalnego, a także narkomanię, przemoc w rodzinie i bezrobocie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych, także międzypokoleniowych, spotkań tematycznych oraz wydarzeń kulturalnych i sportowych, stworzenia oferty i miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, a także budowy kolejnych placów zabaw i innych miejsc rekreacji.

Za równie ważne uznano prowadzenie działań zaspokajających potrzeby seniorów oraz osób niepełnosprawnych, wzbogacenie oferty świetlic wiejskich, aktywizowanie mieszkańców poszczególnych wsi, nie tylko Pruszcza, zachęcanie dzieci, młodzieży i dorosłych do angażowania się w działania na rzecz lokalnej społeczności.

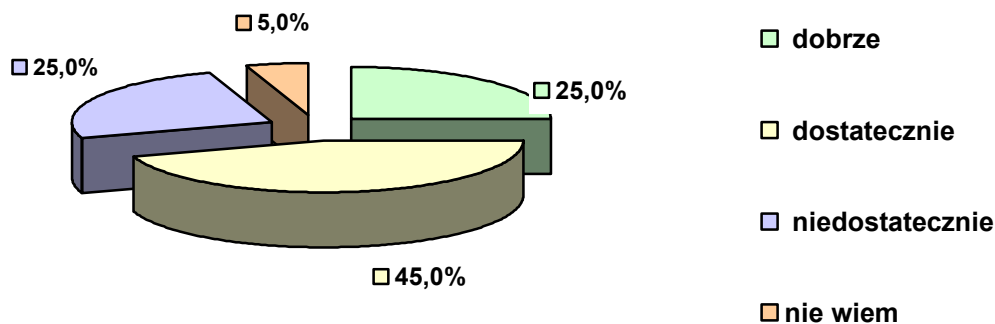
Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, inicjowanie tworzenia nowych miejsc pracy na terenie gminy oraz organizowanie częstszych spotkań z władzami samorządowymi.

Opinie mieszkańców – działania i inicjatywy integrujące i aktywizujące mieszkańców oraz mogące łagodzić i niwelować problemy społeczne

działania i inicjatywy integrujące i aktywizujące mieszkańców	działania i inicjatywy mogące łagodzić i niwelować problemy społeczne
organizowania imprez integracyjnych	utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych
organizowanie spotkań tematycznych	poszerzenie oferty świetlic wiejskich
organizowanie wydarzeń kulturalnych i sportowych	inicjowanie tworzenia miejsc pracy w gminie
stworzenia oferty i miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży	organizowanie częstszych spotkań z władzami samorządowymi
aktywizowanie dzieci, młodzieży i dorosłych nie tylko we wsi gminnej, ale także w pozostałych miejscowościach	
prowadzenie działań zaspokajających potrzeby seniorów i osób niepełnosprawnych	
tworzenie miejsc przeznaczonych do rekreacji i wypoczynku	
zachęcanie mieszkańców do działalności na rzecz gminy	

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

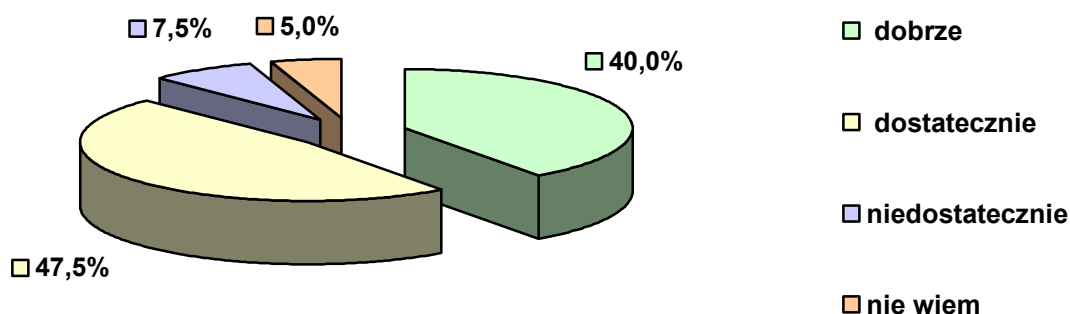

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy gminy pozytywnie ocenili komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem 45% ankietowanych jest ona dostateczna, a kolejne 25% badanych przyznało, że jest dobra. Jednak jedna czwarta pytanych uznała ją za niedostateczną, a 5% respondentów nie wyraziło opinii w tej sprawie.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z odpowiedzi uczestników badania ankietowego wynika, iż są w większości zadowoleni z bycia mieszkańcami gminy, bowiem ponad 80% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Ponad 7% badanych nie jest zadowolonych z tego, iż są mieszkańcami gminy, a 5% nie jest w stanie odnieść się do tej kwestii.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Pruszcz w latach 2017-2019 ulegała poprawie, bowiem, mimo iż liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ulegała wahaniom, to z tendencją spadkową. Zmniejszyła się także liczba bezrobotnych kobiet, które stanowiły zdecydowaną większość ogółu osób pozostających bez pracy. W latach 2017-2019 zmniejszał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Dane zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 42. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	6 062	5 953	5 866
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	195	172	189
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	117	107	102
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,2%	2,8%	3,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie świeckim, województwie kujawsko-pomorskim i w kraju.

Tabela 43. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie świeckim	8,5%	7,5%	7,0%
stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim	9,9%	8,8%	7,8%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat świecki charakteryzował się niższą w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego, ale wyższą w stosunku do kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia.

Tabela 44. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	26	15	57,6
25-34 lata	44	31	70,4
35-44 lata	43	26	60,4
45-54 lata	34	18	52,9
55-59 lat	25	12	48,0
60 lat i więcej	17	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	27	11	40,7
1-3 miesiące	30	14	46,6
3-6 miesięcy	39	23	58,9
6-12 miesięcy	24	11	45,8
12-24 miesiące	28	15	53,5
powyżej 24 miesięcy	41	28	63,6
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	19	10	52,6
policealne i średnie zawodowe	37	28	75,6

średnie ogólnokształcące	17	13	76,5
zasadnicze zawodowe	59	25	42,4
gimnazjalne i niższe	57	26	45,6

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu.

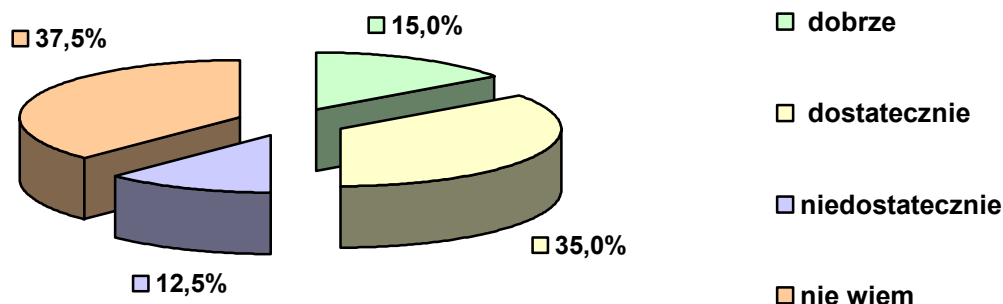
Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata i 35-44 lata, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy. Najmniej bezrobotnych w 2019 r. było w następujących grupach: osób w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy 6 do 12 miesięcy i do 1 miesiąca, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz od 3 do 6 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz 35-44 lata.

Wśród ogółu bezrobotnych 159 osób (w tym 89 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 51 osób (32 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 26 osób (15 k.) do 25. roku życia, 82 osoby (52 k.) były długotrwale bezrobotne, 54 osoby (18 k.) były w wieku powyżej 50 lat, 40 osób (35 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 8 osób (6 k.) było niepełnosprawnych.

W gminie Pruszcz bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom, stosunkowo niski, sukcesywnie ulegał zmniejszeniu, jednakże skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników ankiety przeprowadzonej na potrzeby niniejszego opracowania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały uznane za dobre lub dostateczne przez połowę badanych. Jednak 12,5% pytanych oceniło je negatywnie. Ponad 37% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Pruszcz z powodu bezdomności ograniczała się w latach 2017-2019 do kilku przypadków, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 45. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	7	3	6
liczba osób w rodzinach	9	3	6

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Ponadto w 2019 r. 3 osoby bezdomne z terenu gminy skorzystały z pomocy Kujawsko-Pomorskiego Stowarzyszenia Pomocy Bliźniemu Judym w Kołaczku, 1 osoba otrzymała pomoc w Schronisku dla Osób Bezdomnych w Chełmży i 1 osoba w schronisku Stowarzyszenia MONAR w Belchatowie.

17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane w tym zakresie.

Tabela 46. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017	2018	2019
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	178 612,53	169 561,81	166 946,50

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

W latach 2017-2019 spadała wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Pruszcz, najniższy poziom osiągając w 2019 r. – 166 946,50 zł. W rozpatrywanym okresie spadała także wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Pruszcz. Dane w tym zakresie prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 47. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	180 460,90	166 612,78	151 033,89
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	12 245,00	10 645,00	10 000,00
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	492,00	144,00	715,75
razem	193 197,90	177 401,78	161 749,64

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 48. Liczba członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób zaangażowanych w prace GKPiRPA	8	8	8

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu.

Tabela 49. Działalność GKPiRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKPiRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	20	16	19
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKPiRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	8	4	5

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu.

Tabela 50. Działania podjęte w gminie przez GKPiRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKPiRPA	6	8	7
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKPiRPA skierowała na terapię w związku z nadużywaniem alkoholu	5	6	7
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKPiRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	5	1	3

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu.

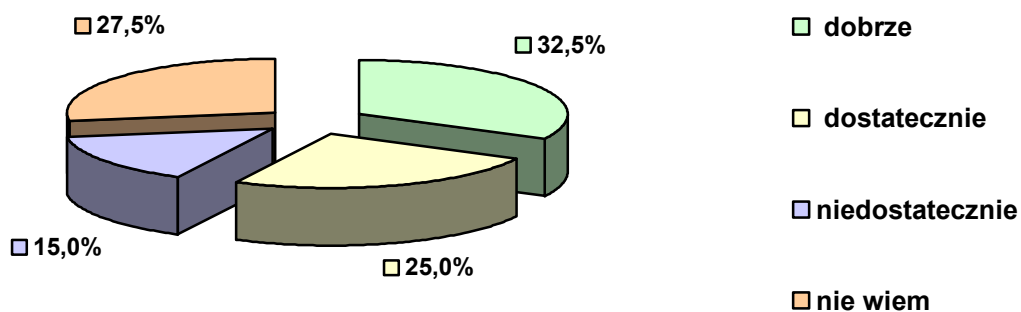
W latach 2017-2019 GKPiRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu (odpowiednio: 20, 16 i 19). Komisja występowała także z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu – w 2017 r. złożono 8 takich wniosków, w 2018 r. 4, a w 2019 r. – 5 wniosków.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w latach 2017-2019 GKPiRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem (było to odpowiednio: 6, 8 i 7 osób). W kolejnych analizowanych latach Komisja skierowała na terapię w związku z nadużywaniem alkoholu 5, 6 i 7 osób – sprawców przemocy. W rozpatrywanym okresie GKPiRPA złożyła w sumie 9 zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Ponad połowa badanych pozytywnie oceniła działania przeciwdziałające uzależnieniom. Odmienną opinię wyraziło 15% ankietowanych. Zdania w tej sprawie nie przedstawiło 27,5% respondentów. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

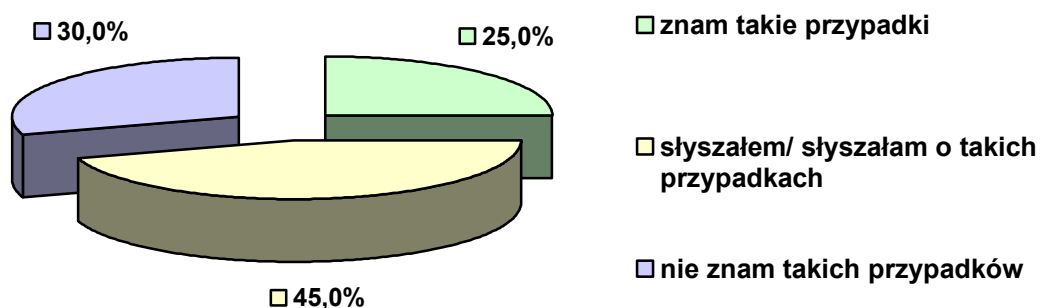
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

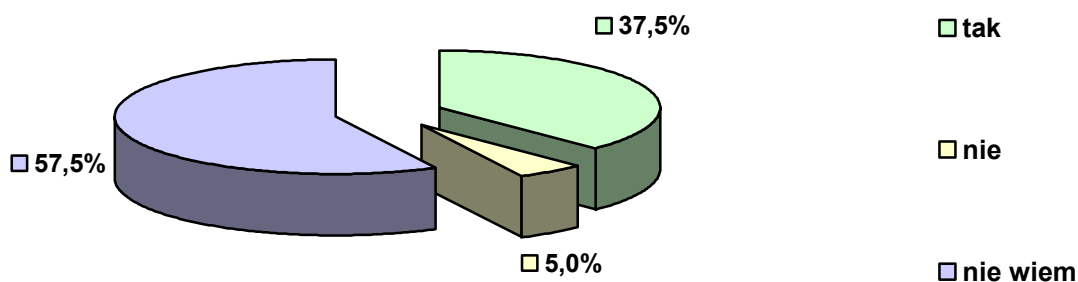

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 70% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszało. 30% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 37,5% badanych odpowiedziało twierdząco. Według 5% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Ponad 57% respondentów wskazało na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKPirPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Pruszcz prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 51. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	13	15	15
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	38	56	56

liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	8	22	26
w tym sporządzone przez Policję	0	13	17
w tym sporządzone przez pracowników socjalnych	8	9	6
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	5	15	23
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	2	3	8
liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie	0	1	2
zakończonych wyrokiem	0	1	1
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	0	0	0
zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	0	1	0
umorzonych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Pruszczu.

Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 11 rodzinom (25 osobom w rodzinach) w 2017 r., 12 rodzinom (27 osobom w rodzinach) w 2018 r. i 13 rodzinom (19 osobom w rodzinach) w 2019 r. Pomoc z powodu narkomanii lub ze względu na przemoc w rodzinie nie była w tym okresie udzielana.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach systemu oświaty realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, wykładów, spotkań ze specjalistami, szkoleń, warsztatów, spektakli i pogadanek oraz konkursów, akcji społecznych i charytatywnych, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych. Dofinansowano warsztaty szkoleniowe dla rodziców i nauczycieli, warsztaty profilaktyczne dla uczniów, materiały edukacyjne, jak również kolonie i ferie zimowe oraz wycieczki edukacyjne dla dzieci i młodzieży, mające na celu integrację grup rówieśniczych.

W gminie jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są (obok GOPS-u, GKPiRPA i ZI): 9 świetlic realizujących zajęcia socjoterapeutyczne (grupy przyszkolne), Punkt Konsultacyjny, grupa AA.

18. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W latach 2017-2019 w gminie Pruszcz struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale minimalnie więcej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 52. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	9 560	9 514	9 476
liczba kobiet	4 872	4 830	4 795
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,9%	50,7%	50,6%

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu w całym rozpatrywanym okresie kobiety stanowiły ponad połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 53. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	195	172	189
liczba bezrobotnych kobiet	117	107	102
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	60,0%	62,2%	53,9%

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały w wielu wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim

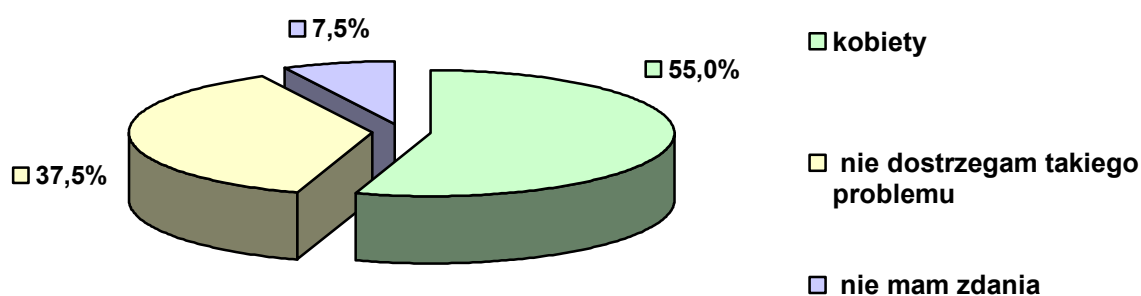
ogólnokształcącym, policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 3 do 6 miesięcy, a także osób w wieku 25-34 lata i 35-44 lata.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Pruszcz przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 40 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Respondentów zapytano, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

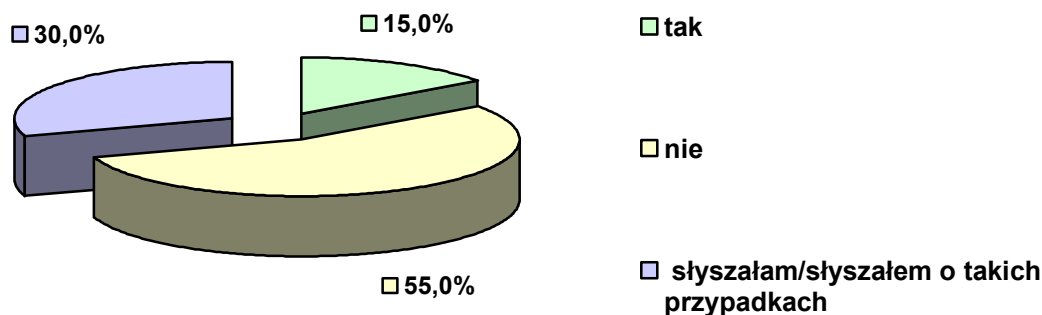
Dane z badania ankietowego.

Zdaniem ponad połowy ankietowanych zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety, niewiele mniejszy odsetek respondentów przyznał, że nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu bądź nie ma zdania w tej sprawie.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Większość spośród pytaných mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie.

Jednocześnie 15% badanych stwierdziło, że spotkało się z takimi przypadkami, a 30% respondentów przyznało, iż słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

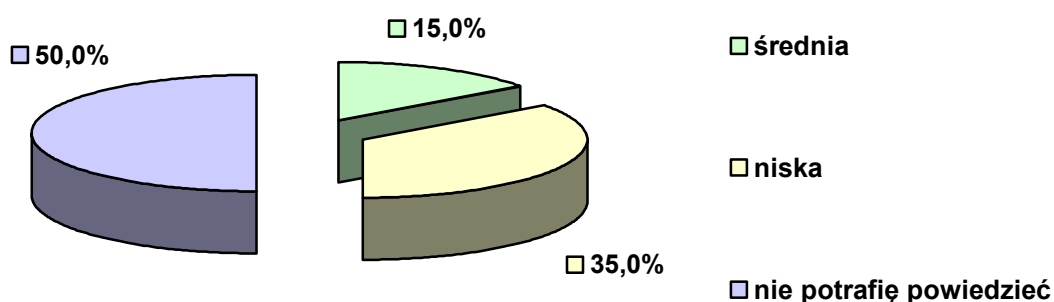
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

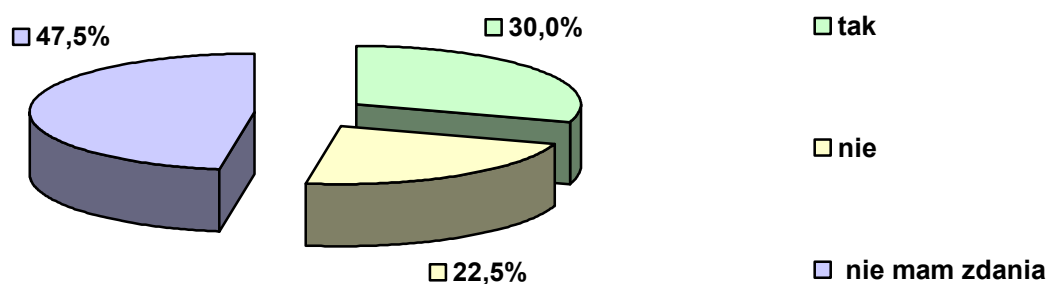

Dane z badania ankietowego

Według 35% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, kolejne 15% respondentów przyznało, że jest ona średnia. Jednak połowa ankietowanych nie potrafiła wypowiedzieć się w tej kwestii.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

30% respondentów potwierdziło potrzebę prowadzenia takich działań. Jednocześnie 22,5% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Blisko połowa badanych nie potrafiła jednak rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali awans zawodowy (22,5%), rynek pracy i płace (po 17,5%), życie rodzinne (10%) i udział we władzach samorządowych (7,5%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani wskazali na potrzebę prowadzenia edukacji wszystkich grup wiekowych w tym zakresie, podnoszenia świadomości społecznej, w tym pracodawców, organizowanie kampanii promujących równość szans. Za równie ważne uznano zwiększenie wsparcia dla pracujących i wychowujących dzieci kobiet oraz stwarzanie warunków umożliwiających rozwój i awans zawodowy.

Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a większość respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu

społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

19. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez dyrektorów i pedagogów szkolnych z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa w Pruszczu (liczba uczniów: 440, liczba nauczycieli: 42),
- Szkoła Podstawowa w Serocku (liczba uczniów: 181, liczba nauczycieli: 31),
- Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Niewieście (liczba uczniów: 153, liczba nauczycieli: 18),
- Szkoła Podstawowa im. J. Korczaka w Łowinku (liczba uczniów: 109, liczba nauczycieli: 19).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, logopedę i pielęgniarkę. 2 szkoły (w Pruszczu i Serocku) zatrudniają psychologa, a placówka w Pruszczu także doradcę zawodowego. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego oraz mogą korzystać z Internetu. Wszystkie szkoły z terenu gminy prowadzą dożywianie uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 104 dzieci. Szkoła Podstawowa w Pruszczu i Szkoła Podstawowa w Serocku organizują nauczanie indywidualne.

Wszystkie placówki zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Szkoły oferują też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, socjoterapeutyczne i psychoterapeutyczne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Wszystkie szkoły z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich: rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje

uczniów: koła przedmiotowe, teatralne, biblioteczne, językowe, zajęcia i programy profilaktyczne, Caritas, SKS, a szkoła podstawowa w Łowinku prowadzi współpracę międzynarodową w ramach programu Erasmus.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 54. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	7	2
sięganie po alkohol	2	4	2
sięganie po narkotyki	0	0	4
niszczenie mienia szkolnego	1	2	3
kradzieże na terenie szkoły	1	1	3
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	6	3
udział w grupach negatywnych	0	0	4
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	1	9	3
autoagresja	1	1	3
ucieczki z domu	0	0	4
przestępczość ujawniona	0	0	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	1	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach systemu oświaty z gminy.

Tabela 55. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia	16

gospodarstwa domowego	
zaniedbanie	4
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	6
przemoc w rodzinie	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach systemu oświaty z gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono m. in. 7 przypadków palenia papierosów, 4 przypadki sięgania po alkohol, 9 przypadków agresji i przemocy oraz 6 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 16 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 4 przypadki zaniedbań, 6 przypadków uzależnień oraz 1 przypadek przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele ankietowanych placówek w ciągu ostatnich trzech lat nie odnotowali wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w społeczności uczniowskiej. W odczuciu przedstawicieli 2 badanych placówek nie nastąpił także wzrost liczby przypadków dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów; pozostali nie byli w stanie zająć jednoznacznego stanowiska w tej sprawie.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest, zdaniem przedstawicieli szkół, zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Policję, Gminny Ośrodek Kultury, Gminną Bibliotekę, placówki ochrony zdrowia, Caritas i organizacje pozarządowe.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania oraz pomocy rzeczowej w ramach okolicznościowych akcji i zbiórek. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na pomoc finansową (stypendia, dofinansowanie wycieczek) oraz opiekę świetlicową.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, terapeutami, zapewniana jest

informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, sprawy kierowane są też do sądu. W placówkach organizowane są zajęcia terapeutyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, warsztaty, porady i konsultacje. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów szkolnych, uczestniczą także w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, ciągłego poszerzania oferty edukacyjnej, jak również uatrakcyjnienia formy przekazu treści edukacyjnych i wychowawczych. Ankietowani podkreślili też konieczność doskonalenia zawodowego nauczycieli i wychowawców poprzez m. in. szkolenia specjalistyczne. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga także zapewnienia odpowiednich warunków lokalowych, wyposażenia technicznego i niezbędnej infrastruktury sportowej w szkole.

20. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Pruszcz wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 56. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	9 560	9 514	9 476
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 594	1 654	1 707
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	16,6%	17,3%	18%

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, często samotnych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu w 2019 r. udzielił pomocy 94 osobom w wieku powyżej 56 lat (w tym 29 osobom powyżej 66 lat), co przełożyło się na 38,8% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowywane są do szczególnych indywidualnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Dane dotyczące tego rodzaju wsparcia świadczonego mieszkańcom gminy Pruszcz zawiera poniższa tabela.

Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2017-2019

forma pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
usługi opiekuńcze	16	20	25	20	23	42
specjalistyczne usługi opiekuńcze	14	16	18	49	57	63

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Zaprezentowane dane pokazują, że liczba rodzin i osób w rodzinach, którym udzielano wsparcia w postaci usług opiekuńczych, także specjalistycznych, systematycznie rosła. Stanowi to potwierdzenie opisanej wyżej tendencji wzrostowej w obrębie najstarszej populacyjnej grupy wiekowej. Trend generujący istotne zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa implikuje zmiany w polityce społecznej, a na poziomie lokalnym oznacza konieczność zdefiniowania priorytetów, kierunków działania i nowych zadań dla sektora pomocy społecznej i innych instytucji i organizacji świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom. Wyzwanie, przed jakim stoją instytucje pomocowe wynika ze złożonej sytuacji osób starszych. Wymagają one najczęściej pomocy z powodu stanu zdrowia, niesamodzielności, niepełnosprawności, obciążeń wynikających z podeszłego wieku. Istotnym problemem jest niezaradność, nieznamość nowych technologii stanowiąca niejednokrotnie barierę w kontaktach społecznych oraz będąca niedocenianą i niezauważaną przyczyną wycofania i izolacji osób starszych. Wsparcie nie może jednak przekładać się tylko na pomoc w przypadku niedomagań czy problemów; niezwykle ważne jest zapewnienie osobom starszym oferty spędzania wolnego

czasu i różnorodnych form aktywności oraz uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Przejawem takiego działania są wszelkie cykliczne spotkania, imprezy, miejsca dziennego pobytu, kluby seniora, Koła Gospodyń Wiejskich czy też Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Starsi mieszkańcy gminy Pruszcz jedynie za pośrednictwem KGW i UTW mogą realizować swoje zainteresowania.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, oraz problemy komunikacyjne, a także niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa. Zwrócono także uwagę na brak zajęć aktywizujących osoby starsze, niedostateczne zainteresowanie problemami seniorów, często brak opieki ze strony rodziny, marginalizację oraz zanik więzi sąsiedzkich.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, nie była reprezentowana w badaniu.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinie, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są

narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Pruszcz, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była drugim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2017-2019.

Tabela 58. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	143	132	128
liczba osób łącznie w rodzinach	321	295	269

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Należy dodać, że w 2019 r. GOPS przyznał świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy i był to trzeci najczęściej przyznawany dodatek. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Pruszcz mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 59. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	14	13	14
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	19	36	35
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	1	2	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.

Warto również przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świeciu dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) odnoszące się do mieszkańców powiatu świeckiego.

Tabela 60. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu świeckiego w latach 2017-2019

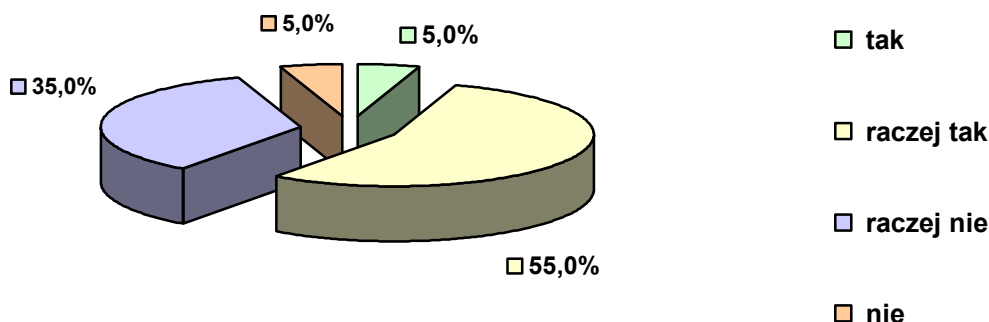
zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	571	630	670
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	2 191	2 615	2 796
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	444	570	592
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1 433	1 762	1 946
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	314	283	258

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świeciu.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, bariery architektoniczne, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, terapeutycznej i usług rehabilitacyjnych, brak odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych oraz niewystarczającą opiekę ze strony instytucji pomocowych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak miejsc spotkań oraz niskie dochody.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość (60%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 40% badanych nie podziela tej opinii.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

OBSZAR PROBLEMOWY BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • podejmowanie inicjatyw na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród kobiet • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy • upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • podejmowanie działań zachęcających inwestorów do tworzenia miejsc pracy w gminie • prowadzenie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie • zawarte umowy ze schroniskami dla bezdomnych, w tym ze schroniskiem z usługami opiekuńczymi dla osób bezdomnych • realizowanie projektów na rzecz aktywności zawodowej mieszkańców, w tym rewitalizacja poszczególnych wsi • rozwinięta baza usługowo-handlowa • rozwinięte przetwórstwo mięsne • położenie komunikacyjne, PKP, sieć dróg, projektowana droga S5 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych) mogących zapewnić nowe miejsca pracy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • zmniejszający się poziom bezrobocia wśród kobiet • wzrastająca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • możliwość ograniczania bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • trudne do oszacowania zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • trudna do określenia efektywność działań aktywizujących osoby bezrobotne • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej

<p>za sprawą środków finansowych z funduszy zewnętrznych</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności brak postępującego zjawiska ubożenia wśród mieszkańców gmin doświadczenie liderów w realizacji operacji, pozyskiwaniu środków unijnych poprawa komunikacji-wybudowanie węzła S5 zainteresowanie gminą potencjalnych nowych mieszkańców i inwestorów 	<ul style="list-style-type: none"> brak zainteresowania wśród osób bezrobotnych ofertą usług poradnictwa zawodowego i szkoleniami zawodowymi emigracja zarobkowa wzrost zjawisk patologicznych i problemów (uzależnienia, przemoc, bezrobocie) świadczenia pobierane na dzieci zapewniające „wygodne” życie i zniechęcające do podejmowania pracy
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE), kierowanie osób bezdomnych do schronisk, także z usługami opiekuńczymi, oraz organizowanie w ramach społeczności gminnej różnego rodzaju przedsięwzięć i akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem.

Dodatkowej uwagi i intensyfikacji działań wymagają jednak słabe strony i zagrożenia, do których należy zaliczyć: wzrastającą liczbę osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, a także brak zainteresowania wśród osób bezrobotnych ofertą usług poradnictwa zawodowego i niechęć do udziału w szkoleniach zawodowych. Sygnalizowanym problemem jest duża liczba zasiłków i świadczeń, która generuje brak aktywności zawodowej.

OBSZAR PROBLEMOWY RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice środowiskowe) monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 	<ul style="list-style-type: none"> obserwowane dysfunkcje rodziny zanik więzi społecznych i wartości rodzinnych

<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego • współpraca służb i instytucji • wzrastająca liczba placów zabaw • rozwijające się świetlice wiejskie 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży przez gminę • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zmniejszanie się społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci • zwiększona świadomość dzieci i młodzieży dotycząca przemocy • dostęp do edukacji podstawowej 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej (trwa rozbudowa) • niezadowalająca oferta opieki przedszkolnej -ograniczona baza lokalowa • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • brak możliwości zmiany mentalności dorosłych stosujących przemoc wobec dzieci • brak szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie gminy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie odpowiednią kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój dzieciom i młodzieży, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy oraz zmniejszanie się społecznego przyzwolenia na przemoc w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz wymagających specjalistycznego wsparcia, nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie, głęboko zakorzeniona postawa dopuszczająca przemoc jako metodę wychowawczą – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR PROBLEMOWY ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • dostępność środków psychotropowych i używek • brak zainteresowania i kontroli nad dziećmi ze strony rodziców • akty chuligaństwa i wandalizmu na terenie gminy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zapewnienie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze • pozyskiwanie funduszy na podniesienie stanu bezpieczeństwa publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrost liczby nieletnich sięgających po alkohol i narkotyki • wzrost zagrożenia przestępczością nieletnich na terenie gminy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na przewagę mocnych stron: dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zostały istotne zagrożenia: zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, dostępność środków uzależniających, wzrost zagrożenia przestępczością nieletnich przy jednoczesnym braku reakcji ze strony rodziców mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

OBSZAR PROBLEMOWY STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • udział osób starszych w inicjatywach stowarzyszeń i organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie gminy form wsparcia osób starszych – klubów seniora, domów dziennego pobytu • ograniczona liczba opiekunów osób starszych • emigracja rodzin powodująca samotność osób starszych

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • wystarczające możliwości gminy pozwalające na zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych • nowopowstające miejsca spotkań • możliwość bezpiecznego poruszania się (chodniki, ścieżki rowerowe) • domy pomocy społecznej i ośrodek rehabilitacji na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • występowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin • brak dostępu do takich form wsparcia, jak klub seniora dla osób starszych z gminy • niewystarczające możliwości gminy pozwalające na zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych • izolacja osób starszych • brak wsparcia i pomocy sąsiedzkiej, zanik więzi społecznych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie wystarczającą kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad seniorami, funkcjonowanie na terenie gminy domów pomocy społecznej i ośrodka rehabilitacji oraz zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej – możliwość udziału w stowarzyszeniach; realizowanie projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, a także pozostawianie osób starszych bez opieki rodziny bądź pomocy sąsiedzkiej. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

OBSZAR PROBLEMOWY NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak monitorowania liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • nieupowszechnianie wśród osób

<p>dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • informowanie przedsiębiorców z gminy o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • większa świadomość dotycząca problemu niepełnosprawności • pokonanie bariery wstydu rodzin z osobami niepełnosprawnymi skutkujące większą liczbą wniosków o pomoc 	<p>niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczony dostęp do usług dla osób niepełnosprawnych z uwagi na wiejski charakter terenu gminy • zbyt mała liczba inicjatyw integracyjnych dla osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się na stałym poziomie liczba osób niepełnosprawnych w gminie • niewzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • oferty zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców • rosnący udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym gminy • wzrastające świadczenia z tytułu niepełnosprawności 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych • brak wiedzy i liczne obawy wpływające na postawę osób niepełnosprawnych.

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** podkreśla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością oraz rosnąca świadomość społeczna w zakresie problematyki niepełnosprawności. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych, nieupowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, a także

ograniczony dostęp do usług dla osób niepełnosprawnych z uwagi na wiejski charakter terenu gminy oraz zbyt mała liczba inicjatyw integracyjnych dla osób niepełnosprawnych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

OBSZAR PROBLEMOWY KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała liczba wolontariuszy • wolontariat ograniczony do stowarzyszeń, szkoły i Caritas
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wpływ środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • niezmnijająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną

<p>pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • działalność organizacji pozarządowych na terenie gminy • realizowanie programów edukacyjnych 	
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** pokazała zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Należy także podkreślić odpowiednią liczebność kadry i placówek pomocy społecznej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników instytucji pomocowych.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie ze strony systemu pomocy społecznej, niezminiejszająca się w gminie liczba osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz brak zainteresowania działalnością wolontarystyczną wśród mieszkańców gminy istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii i wnioski płynące z tej oceny pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Pruszcz na lata 2021-2026. Zostały one przedstawione w formie wizji i misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności**
2. **Wspieranie rodzin**
3. **Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
4. **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
7. **Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
8. **Podnoszenie poziomu i jakości życia mieszkańców**
9. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
10. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie, które destabilizują życie mieszkańców. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Pruszcz miejscem przyjaznym dla mieszkańców, zapewniającym wysoki poziom i jakość życia, z szeroką dostępnością do usług społecznych oraz warunkami sprzyjającymi rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz godnego życia mieszkańców gminy poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026 zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w gminie sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich. 3. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną. 4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem. 5. Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności. 6. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem. 	działania ciągłe
2. Aktywizowanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach 	działania ciągłe

<p>zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p>	<p>poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Podejmowanie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi. 3. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego. 4. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 5. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych. 	
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia w załatwianiu spraw urzędowych osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 2. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego. 	<p>działania ciągle</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	1 576 401,35	1 980 000	UG/GOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	324	290	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	372	320	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	219	180	GOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	6	4	GOPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	3,4	2,7	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	308	300	GOPS	raz w roku

liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	2	6	GOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	189	160	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	102	80	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	3,1	2,6	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni liderzy i przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

**CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY
– PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Wzmacnianie potencjału rodzin.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 2. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (w tym edukacja i rozwiązywanie konfliktów). 3. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 4. Promowanie i prowadzenie pracy metodą interdyscyplinarną, doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 5. Wspierania inicjatyw mających na celu tworzenie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3. 6. Promowanie prawidłowego modelu rodziny. 	<p>działania ciągłe</p>
<p>2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 	<p>działania ciągłe</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów. 4. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 5. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 	
<p>3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie wsparcia z systemu pomocy społecznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej, a w razie potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy. 2. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 3. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i podnoszenie kwalifikacji jego członków w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	226	190	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	7	5	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych pracą socjalną,	rodzina	124	130	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	15	12	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	18	14	GOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	0	0	GOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	1	1	GOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	26	22	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	585 rodzin	570	GOPS	raz w roku

liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	33	30	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	203	210	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych oraz udzielanie pomocy w razie potrzeby..	działania ciągłe

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 4. Podjęcie działań w celu utworzenia Klubu Seniora. 5. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	
<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach oraz w tworzeniu nowych miejsc pracy. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	1 707	1780	UG	raz w roku

udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	18	20	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	29	32	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	128	130	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	osoba	26	28	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	18	20	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	19	20	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 3. Dbalność o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych, w tym bezpłatnych usług medycznych, świadczonych na terenie gminy. 	działania ciągłe
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu. 	działania ciągłe
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 	działania ciągłe

domowym uczniów.	<p>3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym.</p> <p>4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków.</p>	
-------------------------	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	działanie	23	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	Gminne Biegi na Dzień Dziecka, Turniej piłkarski, Dni piłkarza dla dzieci i dorosłych	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne	raz w roku
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	W 2019 r. na terenie Gminy Pruszcz odbyło się sześć postojów mammobusów podczas których zostały przeprowadzone bezpłatne badania mammograficzne dla kobiet w wieku 50-69 lat,	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku

		realizowane przez Firmy: LuxMed Diagnostyka Sp. z o.o., MEDICA Sp. z o.o., GENEVA TRUST Polska Sp. z o.o. oraz Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka w Bydgoszczy realizujące świadczenia zdrowotne w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie profilaktyki raka piersi. W ostatnim kwartale 2019 r. szkoły podstawowe w Niewieścinnie, Serocku, Łowinku i Pruszczu, wzięły udział w ogólnopolskim programie profilaktyki czerniaka.			
przestępstwa i wykroczenia popołnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo	137	120	Policja	raz w roku
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	inwestycja/zł	1. Budowa chodnika w miejscowości Serock 2. Budowa i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Konstantowo 3. Przebudowa	koszt całk. 106 000 zł 499 000 zł 1 374 000 zł	UG	raz w roku

		i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych Serock – Brzeźno		
		4. Rozbudowa drogi gminnej w miejscowości Pruszcz – ul. Równa	968 000 zł	
		5. Modernizacja świetlicy wiejskiej w Bagniewku wraz z przebudową drogi dojazdowej	151 000 zł	
		6. Budowa drogi gminnej w miejscowości Konstantowo o dł. 0,6 km – droga do świetlicy	29 000 zł	
		7. Remonty częściowe dróg gminnych na terenie gminy: Luskówko, Małociechowo, Pralin, Łowin, Niewieścín, Zawada, Serock, Mirowice, Wałdowo, Rudki, Pruszcz (ul. Okrężna, ul. Słoneczna, ul. Dworcowa, ul. Sportowa)	756 000 zł	
		8. Remont drogi znajdującej się na działce ewidencyjnej obręb Luskowo	220 000 zł	
		9. Poprawa jakości i efektywności oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Pruszcz z wykorzystaniem rozwiązań energooszczędnych	6 000 zł	

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 3. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 4. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy 	działania ciągłe
2. Wspieranie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi 	działania ciągłe

instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 2. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej	szkolenie	21	21	GOPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	33	35	UG, NGO-s, GOPS	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	40	40	UG, rady sołeckie	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe,	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji

Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Kościół, społeczność lokalna.	pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
---	-------------------------------	--

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej

<p>CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych

	<p>w życiu społecznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Konstruując ramy finanse dla budowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Pruszcz na lata 2021-2026 przyjęto jako odniesienie planowane wydatki w działach: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 – edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, które w 2020 r. wyniosły 2.922.098,00 zł.

Wyznaczając ramy finansowe na lata 2021-2026, które służyć będą realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz uwzględniono czynniki ryzyka w postaci zmieniających się przepisów prawa oraz bieżącej projekcji wskaźnika inflacji CPI, który w kraju w 2019 r. wyniósł 2,3%, a ostania jego notowana wartość z listopada 2020 r. wyniosła ogólnie 3,1%.

Poniższa tabela przedstawia zakładany poziom wydatków na realizację strategii w całym okresie jej obowiązywania.

Tabela 61. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach					
2021	2022	2023	2024	2025	2026
38.046.066,63 zł	39.434.292,00	40.874.552,00	41.556.420,92	43.039.884,64	44.611.349,63

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordinatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2019 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu procesu realizacji Strategii, w 2023 roku oraz w 2026 roku Strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio

ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Program współpracy Gminy Pruszcz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych z terenu gminy.

NAZWA PROJEKTU

„Wrzutnie do książek” Rada Sołecka Pruszcz

WNIOSKODAWCA

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Sportowa 1, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Zakup wrzutni do książek w celu ułatwienia zwrotu książek do biblioteki podczas pandemii Covid 19.

MIEJSCE REALIZACJI

Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu - zbiórka

BENEFICJENCI

Mieszkańcy Gminy Pruszcz.

CZAS REALIZACJI: styczeń 2020 r.

NAZWA PROJEKTU

„Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek” Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

WNIOSKODAWCA

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Sportowa 1, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Zakup nowości wydawniczych.

MIEJSCE REALIZACJI

Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu – zbiórka

BENEFICJENCI

Mieszkańcy Gminy Pruszcz.

CZAS REALIZACJI: 9.2020-11.2020

NAZWA PROJEKTU

„Wielka Zbiórka Książek”. Zaczytani.org

WNIOSKODAWCA

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Sportowa 1, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Zbiórka książek w celu utworzenia Zaczytanych Bibliotek dla dzieci, młodzieży i dorosłych w szpitalach i placówkach pomocowych.

MIEJSCE REALIZACJI

Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu – zbiórka

BENEFICJENCI

Dzieci, młodzież, dorośli przebywający w szpitalach i placówkach pomocowych (grupy bezpośrednio objęte projektem oraz te, które pośrednio skorzystają z jego realizacji)

PARTNERZY

(podmioty, z którymi wnioskodawca będzie mógł podjąć współpracę podczas realizacji projektu)

CZAS REALIZACJI: 8.09.2020 – 11.10.2020 r.

NAZWA PROJEKTU

„Matematyczne hece w bibliotece” – drucikowa biblioteka. – VII edycja Programu mPotęga

WNIOSKODAWCA

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Sportowa 1, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Warsztaty matematyczne dla trzech klas Szkoły Podstawowej. Cykl spotkań edukacyjnych w celu poszerzenia wiedzy z zastosowania matematyki w różnych dziedzinach życia.

MIEJSCE REALIZACJI

Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu

BENEFICJENCI

Dzieci z klasy IV i V Szkoły Podstawowej.

CZAS REALIZACJI: 1.09.2020-31.12.2020r.

NAZWA PROJEKTU

„Mała Książka Wielki Człowiek” Instytut Książki

WNIOSKODAWCA

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Sportowa 1 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Promocja czytelnictwa. Wydanie wyprawek czytelniczych dla dzieci.

MIEJSCE REALIZACJI

Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu

BENEFICJENCI

Dzieci z terenu gminy Pruszcz w wieku 3-6 lat.

CZAS REALIZACJI: 1.10.2020-31.12.2020 r.

NAZWA PROJEKTU

**„Łączymy siły, wspólnie działamy i epidemię pokonamy” – „Działaj Lokalnie”
Projekt Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowany przez Akademię
Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Stowarzyszenia Wspierania Rozwoju
Gospodarczego Ziemi Świeckiej „Inkubator Przedsiębiorczości”.**

WNIOSKODAWCA

Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Sportowa 1, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Spotkania edukacyjne i warsztaty praktyczne dotyczące pandemii COVID-19, wspierające dzieci i młodzież w działaniu na rzecz zdrowia swojego i naszych bliskich.

MIEJSCE REALIZACJI

Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu

BENEFICJENCI

Dzieci i młodzież z terenu Gminy Pruszcz w wieku 7-12 lat.

CZAS REALIZACJI: 1.06.2020-30.09.2020 r.

NAZWA PROJEKTU

„Reguły, zasady, normy społeczne – z nimi czujemy się bezpiecznie”

WNIOSKODAWCA

Szkoła Podstawowa w Pruszczu, ul Kościelna 4, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

1. kształtowanie nawyków zdrowego stylu życia
2. przeciwdziałanie zachowaniom niewłaściwym
3. wdrażanie uczniów do zachowań zgodnych z akceptowalnymi społecznie normami postępowania.

MIEJSCE REALIZACJI

Szkoła Podstawowa w Pruszczu

BENEFICJENCI

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Pruszczu, rodzice

PARTNERZY

Nauczyciele i wychowawcy klas, policja., kurator ds. nieletnich, rodzice, pielęgniarka szkolna

CZAS REALIZACJI: rok szkolny 2020/2021

NAZWA PROJEKTU

Ogólnopolski Projekt Edukacyjny „Z kulturą mi do twarzy”

WNIOSKODAWCA

Szkoła Podstawowa w Pruszczu, ul Kościelna 4, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania

i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);

Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;

Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób. Ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

MIEJSCE REALIZACJI

Szkoła Podstawowa w Pruszczu

BENEFICJENCI

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Pruszczu, rodzice, podopieczni placówek oświatowych i zdrowotnych

PARTNERZY

Nauczyciele i wychowawcy klas, placówki zdrowotne, schroniska dla zwierząt, Caritas

CZAS REALIZACJI: rok szkolny 2020/2021 – od października 2020 do maja 2021 r.

NAZWA PROJEKTU

„Letnie półkolonie z profilaktyką dla dzieci w Niewieście”

WNIOSKODAWCA

Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Niewieście, Niewieścina 19a, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Zapewnienie bezpiecznego wypoczynku dzieciom z Niewieścina i okolic przez 2 tygodnie wakacji zimowych lub letnich z ofertą zajęć rozwijających zdolności (muzyka, rękodzieło, taniec, kulinaria itp.) z programem profilaktyki uzależnień.

MIEJSCE REALIZACJI

Świetlica Santiago w Niewieście lub Szkoła Podstawowa w Niewieście

BENEFICJENCI

20 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, ubogich oraz pozostałe, jeżeli limit miejsc nie będzie wyczerpany.

PARTNERZY

Parafia Niewieścina, Szkoła Podstawowa w Niewieście, Sołectwo Niewieścina, GOPS w Pruszczu, GKPiRPA

CZAS REALIZACJI: ferie zimowe lub wakacje letnie, 10 dni roboczych 2021 rok.

NAZWA PROJEKTU

„Warsztaty artystyczne i dietetyczno-kulinarne dla mieszkańców Niewieścina i okolic”

WNIOSKODAWCA

Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Niewieście, Niewieścina 19a, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY:

Umożliwienie mieszkańcom Niewieścina i okolic, całym rodzinom, rozwijania zainteresowań na warsztatach artystycznych i dietetyczno-kulinarnych, aktywne spędzanie wolnego czasu, współpraca międzypokoleniowa, rozwój wolontariatu.

MIEJSCE REALIZACJI

Świetlica Santiago w Niewieście lub Szkoła Podstawowa w Niewieście

BENEFICJENCI

Okolo 30 osób, w tym całe rodziny, od 6. roku życia.

PARTNERZY

Parafia Niewieścina, Szkoła Podstawowa w Niewieście, Sołectwo Niewieścina,

CZAS REALIZACJI: I-XII 2021 r.

NAZWA PROJEKTU

„Aktywni i zdrowi”

WNIOSKODAWCA

Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Niewieście, Niewieścina 19a, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY:

Umożliwienie mieszkańcom Niewieścina i okolic korzystania z siłowni zewnętrznej i placu zabaw w sposób odpowiedzialny, bezpieczny, pod okiem instruktora fitness, reaktywowanie grupy chodzących nordic walking. Założenie maty przerostowej na dalszej części powierzchni terenu rekreacyjnego, stanowiącej ochronę przed upadkiem.

MIEJSCE REALIZACJI

Teren rekreacyjny zewnętrznej siłowni z placem zabaw w Niewieście.

BENEFICJENCI

Okolo 30 osób, w tym całe rodziny, od 6 roku życia.

PARTNERZY

Parafia Niewieścina, Szkoła Podstawowa w Niewieście, Sołectwo Niewieścina,

CZAS REALIZACJI: I-XII 2021 r.

NAZWA PROJEKTU

1. „Razem po szkole”
2. „Nauka upadania”
3. „Profilaktyka seniorów”

WNIOSKODAWCA

GOKSiR

CEL GŁÓWNY

1. Integracja dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, rozwijanie uzdolnień i pasji.
2. Pokonywanie barier sportowych, kreatywny rozwój motoryczny dzieci i młodzieży Gminy Pruszcz.
3. Ochrona i profilaktyka aparatu ruchowego osób starszych.

MIEJSCE REALIZACJI

1. Świetlice wiejskie na terenie Gminy Pruszcz
2. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Pruszcz
3. Szkolna hala sportowa w Pruszczu

BENEFICJENCI

1. Dzieci i młodzież szkolna
2. Dzieci i młodzież szkolna
3. Seniorzy gmina Pruszcz

PARTNERZY

1. Sołectwa Gminy Pruszcz
2. Klub sportowy Judo „Tora”, szkoły podstawowe Gminy Pruszcz
3. Urząd Marszałkowski

CZAS REALIZACJI:

1. wrzesień 2020 – czerwiec 2021
2. wrzesień 2020 – grudzień 2020
3. wrzesień

NAZWA PROJEKTU

„Bądźmy razem”

WNIOSKODAWCA

Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów Gminy Pruszcz, 86-120 Pruszcz

CEL GŁÓWNY

Zrzeszanie emerytów, rencistów i inwalidów z terenu gminy.

MIEJSCE REALIZACJI

Gmina Pruszcz

BENEFICJENCI

Seniorzy i osoby niepełnosprawne – mieszkańcy gminy.

CZAS REALIZACJI: działania ciągłe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	72
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	20
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	21
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w-2019 r.	21
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	21
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019.....	22
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	24
Tabela 9. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019	24
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	24
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	25
Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	25
Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	25
Tabela 14. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	25
Tabela 15. Wykaz placówek opiekuńczych, przedszkolnych i oświatowych działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	26
Tabela 16. Placówki kultury w gminie w 2019 r.	27
Tabela 17. Wykaz placówek kultury w gminie w 2019 r.....	27
Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	29
Tabela 19. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie w 2019 r.	29
Tabela 20. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.....	30
Tabela 21. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie w 2019 r.....	30
Tabela 22. Profilaktyka zdrowotna dzieci z gminy w 2019 r.....	31
Tabela 23. Sport i rekreacja w 2019 r.	32
Tabela 24. Obiekty rekreacyjne i sportowe na terenie gminy w 2019 r.....	32
Tabela 25. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. ...	36
Tabela 26. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. .	36
Tabela 27. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	37
Tabela 28. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	37
Tabela 29. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	38
Tabela 30. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	38
Tabela 31. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019	40
Tabela 32. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	41
Tabela 33. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	42
Tabela 34. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	42
Tabela 35. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	42
Tabela 36. Rodzaj i liczba świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019	43
Tabela 37. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	45
Tabela 38. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 r.	45
Tabela 39. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019.....	47
Tabela 40. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.	47
Tabela 41. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy.....	48
Tabela 42. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	51
Tabela 43. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	52

Tabela 44. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	52
Tabela 45. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	54
Tabela 46. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019	55
Tabela 47. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	55
Tabela 48. Liczba członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019	55
Tabela 49. Działalność GKPiRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	56
Tabela 50. Działania podjęte w gminie przez GKPiRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	56
Tabela 51. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019.....	58
Tabela 52. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	60
Tabela 53. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	60
Tabela 54. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	65
Tabela 55. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	65
Tabela 56. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	67
Tabela 57. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2017-2019	68
Tabela 58. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	70
Tabela 59. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	70
Tabela 60. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu świeckiego w latach 2017-2019.....	71
Tabela 63. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026	102
 Wykresy	
Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	28
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	28
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	31
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	34
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	35
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	39
Wykres 7. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie? ..	49
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	50
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?....	51
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	54
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	57
Wykres 12. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	57
Wykres 13. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	58
Wykres 14. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć? ..	61
Wykres 15. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	62

Wykres 16. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	62
Wykres 17. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	63
Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	72